

Biblioteca
Regională
Hunedoara-Dava

IN ACEST NUMĂR:

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Sfaturi pentru tinerii scriitori

de Liya Ehrenburg

(pag. 2-a)

Ce e nou în teatrul sovietic

de Rădu Beligan

(pag. 4-a)

Asaltul continentului de gheață

de M. Somov

(pag. 6-a)

TRATATUL MARIII PRIETENII

Aniversăm împlinirea a 12 ani de la semnarea Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Populară Română și Uniunea Sovietică cu sentimentul însemnătății istorice pe care acest important document l-a avut și îl are în dezvoltarea relațiilor frățești dintre țările noastre.

Tratatul semnat la 4 februarie 1948 este primul act internațional încheiat de România cu o mare putere, pe baza deplinei egalități în drepturi. El a marcat, astfel, începutul unei noi ere în relațiile internaționale ale țării noastre.

Anii care au trecut de la încheierea Tratatului, ani de transformări profunde în viața patriei noastre, au confirmat întrutotul importanța sa deosebită, ca instrument de cea mai mare eficacitate pentru dezvoltarea relațiilor multilaterale dintre țările noastre.

Colaborarea și într-ajutorarea cu Uniunea Sovietică au o însemnătate deosebită pentru crearea bazei tehnico-materiale a orânduirii socialiste în țara noastră. Muncind cu însuflețire sub conducerea Partidului Muncitoresc Român și bucurându-se de sprijinul Uniunii Sovietice, poporul nostru a făcut o industrie socialistă în continuu avânt, a dezvoltat și dezvoltă industria grea, baza procesului de industrializare socialistă a țării. Datele cuprinse în Comunicatul Direcției centrale de statistică privitoare la îndeplinirea planului de stat pe 1959 au scos în evidență succesele îmbucurătoare obținute de oamenii muncii în anul care a trecut. În comparație cu anul 1958, producția globală a întregii industrii a crescut cu 11,1 la sută, iar producția mijloacelor de producție a înregistrat un spor de 14,6 la sută.

„Ajutorul internaționalist al Uniunii Sovietice — a arătat tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej — relațiile de într-ajutorare dintre țările socialiste, acționează ca o puternică forță materială care sporește considerabil eficacitatea eforturilor creatoare ale fiecărui popor din aceste țări, accelerează dezvoltarea lor.”

Tratatul de la 4 februarie se află la baza schimburilor comerciale dintre țările noastre. An de an, schimburile comerciale dintre Republica Populară Română și Uniunea Sovietică au crescut, în interesul ambelor părți contractante. Niciodată în trecut, produsele tradiționale ale exportului românesc și cele noi, provenite din noul profil economic al țării, n-au avut o piață mai largă și mai sigură ca piața Uniunii Sovietice și a întregului lagăr socialist.

Cooperarea dintre R.P.R. și U.R.S.S., realizată la un nivel înalt în cadrul Consiliului de ajutor economic reciproc, are urmări binefăcătoare asupra întregului curs al construcției noastre economice. Cooperarea dintre țările puternicului lagăr socialist asigură tuturor statelor participante posibilitatea unei dezvoltări armonioase a diferitelor ramuri ale economiei și, în primul rând, a ramurilor de bază pentru industrializarea socialistă, cu maximum de eficacitate pentru fiecare țară în parte.

Colaborarea prietenească cu Uniunea Sovietică, marea țară ale cărei realizări tehnico-științifice stârnesc admirația întregii lumi, este un factor însemnat pentru realizarea progresului tehnic în economia noastră națională.

An de an se dezvoltă și relațiile culturale dintre țara noastră și Uniunea Sovietică — expresie vie a dorinței reciproce a popoarelor noastre prietene de a se cunoaște tot mai bine, de a face schimb de valori spirituale.

Collective artistice și interpreți sovietici cu nume de rezonanță internațională au poposit pe

C. Paraschivescu-Bălăceanu

(continuare în pag. 10-a)

Celebra balerină GALINA ULANOVA

Anul XVI

5 FEBRUARIE 1960

12 PAGINI, 1 LEU

Ce înseamnă adevărul în artă

În afară de viață, scriitorul are o singură școală — literatura, și în primul rând cărțile scriitorilor care l-au precedat.

Primește destul de multe manuscrise de la tinerii scriitori care mă întrebă: cum să scrie? Ce sfaturi le dau eu? Îi sfătuiesc să citească, dar nu atât literatură despre literatură cât literatură propriu zisă. Mă încumet să afirm că la noi există lucrări despre care s-au scris mai multe pagini decât are chiar lucrarea. Asta încă n-ar fi nimic. Dar de multe ori literatura despre literatură nu arată dacă scriitorul și-a descris sau nu bine eroul, ci dacă eroul acționează bine sau nu. În care caz nu se ține seama de lucrul ce: mai de seamă, și anume de legile artei. Artă este incompatibilă cu subordonarea forțată a eroului față de bunul plac al autorului, față de o schemă prestabilită. O asemenea schemă dăunează operei de artă, încalcă adevărul vieții și prin urmare adevărul în artă.

În ciclul de „Opere alese” de Cehov au fost incluse mai multe variante ale ultimei lui schițe „Logodnica”. Una din primele variante a fost citită de Veresaev, care i-a spus lui Cehov: „Fete de felul Nadiiei dumneavoastră n-au să ia niciodată parte la revoluție”, și l-a sfătuit cum să schimbe trăsăturile de caracter ale fetei pentru ca un astfel de final al schiței să fie cu putință. La început, Cehov n-a fost de acord, a avut rezerve. Dar după cîtva timp i-a trimis o scrisoare lui Veresaev în care i-a spus că „a făcut harcea-parcea” schița. Cînd apoi schița, apărută într-o revistă, Veresaev a văzut că Cehov n-a ținut seama de nici unul din sfaturile lui în legătură cu modificarea unor pasaje din schiță, că n-a vrut să schimbe caracterul Nadiiei. Dar acum intriga era cu totul alta: Nadia nu lua parte la revoluție. E o întâmplare pe care mi-a povestit-o Veresaev.

Se poate spune dar că Veresaev i-a arătat lui Cehov cum trebuie să scrie? Mai degrabă i-a amintit cum nu trebuie să scrie.

Nici cel mai genial scriitor nu poate spune cum trebuie să se scrie, dat fiind că e cunoscător numai felul lui de a scrie, care-i propriu lui și numai lui. Nu există un adjectiv fără cusur, nu poate să existe un singur procedeu literar. Să-i luăm, de pildă, pe Stendhal și pe Lev Tolstoi. Stendhal nu-și descria eroii, Tolstoi îi descria pînă în cele mai mici amănunte. Stendhal credea că imaginea aspectului exterior al eroului trebuie lăsată pe seama fanteziei cititorului. Iar fantezia s-a dovedit atât de bogată încît atunci cînd a fost prezentat filmul „Roșu și negru”, spectatorii au fost de părere că doamna de Rênal nu semăna cu cea descrisă de Stendhal, — dar la drept vorbind ea nu semăna cu aceea pe care o concepușe imaginația lor.

Care-i deci concluzia? Trebuie să descriem aspectul exterior? Sau, dimpotrivă, nu trebuie s-o facem?

Sînt probleme pe care fiecare scriitor trebuie să le rezolve de la caz la caz. Intotdeauna, artistul adevărat descoperă ceva nou.

Multă vreme Institutul nostru de literatură își recruta studenții dintre tineri și tinere care veneau direct de pe băncile școlii medii. Dar numai în cazuri foarte rare talentul scriitoricesc se vedește limpede la 18 ani. De obicei, la o asemenea vîrstă nimic nu e limpede. De aceea

din Institut au ieșit și mulți oameni „nerealizați”. Acum, Institutul s-a schimbat. El și-a schimbat sarcinile: a început să nu-i mai învețe pe elevi cum se scrie ci să-i perfecționeze. Dar după părerea mea nici asta nu se poate face. Se poate dezvolta gustul estetic al tinerilor, tinerii pot fi învățați să citească literatură, dar mai mult nu.

Multe lucruri se pot învăța din manuscrisele clasicilor. Am avut

de
Ilya Ehrenburg

prilejul să citesc manuscrise de-ale lui Balzac. Marele scriitor are un roman care se cheamă „Medicul de țară”. Cum s-a născut romanul? Balzac a scris mai întîi un articol pentru o revistă, în care și-a expus crezul lui politic. Articolul n-a fost publicat. Atunci Balzac, care nu lăsa niciodată ca un lucru scris de el să se piardă, a pus articolul în gura eroului unui roman la care se gîndea. Dar cînd romanul a fost gata, a fost evident că, respectînd logica lui interioară, eroul — Benassis — nu putea să fie un exponent al ideilor lui Balzac. Și munca a trebuit reîntoarsă de la capăt. Eroul nu se supusea autorului. Balzac a trebuit să se incline.

Studierea manuscriselor dezvăluie însăși esența artei și nu numai cum se alcătuieste o frază bună.

Și mai e ceva foarte important pentru noi: căutarea unei forme noi, nu a unei forme în general, ci a unei forme care să corespundă cu conținutul artei. Căci nu numai formațiile sociale sau concepțiile științifice evoluează, ci și limbajul artistic se schimbă. Îmi place

foarte mult Derjavin, dar nu-mi imaginez un poem contemporan scris în limbajul lui. Și asta nu pentru că din limba noastră au dispărut cuvintele „mladosti” (mladosti — tinerete N.T.) sau „zлото” (zolto — aur N.T.), ci pentru că forma poeziei lui Derjavin nu mai corespunde cu ideile pe care ar dori să le exprime un poet contemporan. Un poem despre un colhoz nu poate fi scris în stilul lui „Evgheni Oneghin”.

Totuși, legile evoluției artei sînt altele decît cele ale evoluției societății sau științei. Nu e vorba de progresul, de perfecționarea formei ci de schimbarea ei. În mod practic, în viața noastră de fiecare zi se schimbă multe lucruri. Fabricăm mobilă, construim case care nu seamănă cu cele care se construiau la începutul secolului. Îmi place stilul „Empire” și în mobilă și în arhitectură, dar el a fost bun pentru o anumită epocă, exprima spiritul ei. Arhitectura modernă nu trebuie să repete sau să perfecționeze modelele veacului trecut, ea caută și uneori găsește forma care să corespundă cu secolul nostru. Și noi trebuie să găsim în literatură forme care să corespundă cu conținutul pe care vrem să-l exprimăm.

Forma e indestructibil legată de conținut, și noi nu ne putem mulțumi cu rămășițe din secolele trecute. Forma e unul din elementele conținutului.

Mi se pare că acum ne aflăm în fața unui nou avînt al prozei noastre, că el începe într-un gen care aproape că a fost inexistent în deceniul trecut — și anume în schiță. Priceperea de a descrie veridic o zi sau o oră din viața unuia sau a doi-trei oameni — este o uimitoare școală de măiestrie. Și poate că prin schiță scriitorii vor găsi mai repede calea spre crearea unei forme noi.

—Și la vîrsta de 90 ani, Mihail Saharov a rămas același pasionat fotoreporter.

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI
GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București,
Str. Ion Ghica, 5 — telefon 13.03.10

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei;
pe un an 40 lei.

● În Uniunea Sovietică se fac mari pregătiri în vederea aniversării a 90 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin. Cu acest prilej, editurile sovietice vor publica o culegere de articole de Nadejda Krupskaja, intitulată „Lenin”, un volum de articole asupra activității lui Vladimir Ilici Lenin pe frontul construcției economice, amintirile lui Wilhelm Koenen, un fruntaș al mișcării muncitorești din Germania și „Lenin și Revoluția din Octombrie” — o carte a ziaristului american Albert Rhys Williams, care a vizitat Rusia după Revoluția din februarie 1917, și altele.

În același timp Editura pentru literatură politică va scoate de sub tipar două albume de fotografii.

● Vorbind despre apreclerea de care se bucură muzica rusă în Italia, dirijorul italian Alberto Argento, care vizitează pentru prima oară Uniunea Sovietică, a declarat unui reporter de la „Sovetskaia Rossia”:

— E un subiect despre care se poate vorbi mult. Dar cred că e de ajuns să spun că italienii, care sînt niște iubitori inflăcărați ai artei lor naționale, îi situează pe compozitorii ruși alături de cei italieni. În ce mă privește, compozitorul meu preferat e Rimski Korsakov. În cei 15 ani de cînd dirijez nu-mi amintesc de un caz cînd în programul vreunui concert de-al meu s-a nu fi inclus cel puțin o lucrare a unui compozitor rus.

● Editura de stat pentru literatură beletristică din Moscova a scos de sub tipar un volum de studii care combat concepțiile unor teoreticieni și istorici literari burghezi și ale revizionistilor G. Lukacs, H. Lefevre și I. Vidmar. Studiile sînt semnate de I. I. Anisimov, I. E. Elsberg, L. I. Timofeev, A. A. Elistratova.

● Centenarul nașterii lui Cehov a fost sărbătorit în toată lumea. În presa engleză, de pildă, au apărut multe articole care au subliniat influența lui Cehov asupra teatrului englez. „La noi — a scris criticul teatral al lui „Times” — Cehov este cel mai iubit dramaturg străin, iar piesele lui sînt jucate pe scenele englezești mai des decît orice alte piese”.

Cunoscutul regizor finlandez Eino Kalim, care a pus în scenă cu acest prilej piesa „Trei surori”, a declarat unui corresponsent al ziarului „Izvestia”: „În Finlanda, opera lui Cehov este îndrăgită și extrem de apreciată... Opera lui te învață cum să trăiești, înlăturînd tot ce e josnic în viață”.

Conform unor date incomplete ale U.N.E.S.C.O., operele lui Cehov sînt traduse în 34 de limbi străine. În ultimii 8-10 ani, Cehov ocupă unul din primele locuri printre scriitorii ale căror opere au fost editate de peste 100 de ori.

● Zilele trecute, la Casa centrală a oamenilor de artă din Moscova, a avut loc vernisajul expoziției de fotografii „Septenarul în acțiune”.

Expoziția, care va fi deschisă pînă la 10 martie, cuprinde 500 de fotografii înfățișînd construcțiile comunismului, munca oamenilor sovietici în primul an al septenarului.

● În cursul luni ianuarie, Orchestra simfonică de stat a Uniunii Sovietice, dirijată de Kirill Kondrașin a dat un număr de 9 concerte în marea sală „Carnegie hall” din New York. Șase din aceste concerte au fost consacrate în întregime muzicii lui Ceaikovski. Programul orchestrei sovietice a cuprins apoi lucrări de Mozart, Beethoven. O deosebită impresie a produs asupra iubitorilor de muzică americani simfonia XI-a („Anul 1905”) de Șostakovici, executată în primă audiere în Statele Unite. Orchestra își continuă turneul în alte orașe ale Statelor Unite, urmînd ca, la 14 februarie, să revină la New York pentru un concert final, programat la cererea insistență a publicului. Acest concert va avea ca soliști pe pianistul american Van Clyburn și violonistul sovietic Valeri Klimov.

● La „Théâtre des arts” din Paris, o tină trupă de actori și-a inaugurat stagiunea cu piesa scriitorului sovietic Valentin Kataev — „Cvadratura cercului”.

● Compozitorul sovietic Aram Hacıaturian și violonistul Leonid Kogan au sosit la Havana, capitala Cubei, unde vor da mai multe concerte.

● Balerinii leningrădeni și-au încheiat turneul în Republica Arabă Unită. După spectacolele prezentate la Damasc și în alte orașe ale Regiunii Siriene, dansatorilor sovietici li s-a conferit una din cele mai înalte distincții: Medalia de aur a Ministerului culturii și orientării naționale din Siria.

● De curînd, radio Oslo a transmis piesa „Revizorul” de Gogol, în traducerea și adaptarea radiofonică a marelui actor și regizor norvegian Ule Greppe.

Lansarea de către U.R.S.S. în regiunea Pacificului a celor două rachete balistice cu mai multe trepte a stîrnit un viu interes în întreaga lume. Încă o dată opinia publică mondială s-a putut convinge că Uniunea Sovietică se află în avangarda progresului tehnic și științific.

În clișeu: Studenți ai universității din Moscova urmărind pe glob traiectoria rachetei

SEMNIȚIȚIA UNEI HOTĂRÎRI

La numai cîteva zile după Hotărîrea guvernului sovietic de a reduce forțele sale armate cu 1.200.000 oameni a fost dată publicității Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. cu privire la măsurile de îmbunătățire continuă a asistenței medicale și ocrotirii sănătății populației din Uniunea Sovietică. Aceste măsuri arată că guvernul sovietic folosește o parte considerabilă a fondurilor economisite de pe urma noii reduceri a forțelor armate pentru îmbunătățirea continuă a bunăstării poporului; mare parte dintre aceste mijloace va servi la îmbunătățirea asistenței medicale a populației.

În prezent, de ocrotirea sănătății populației Uniunii Sovietice se ocupă aproape 3 milioane de lucrători sanitari, dintre care 360.000 medici și peste 1 milion de surori, felceri și moașe. În U.R.S.S., la fiecare 10.000 locuitori, revin 17 medici și 55 de cadre medii, față de 14 medici în S.U.A. și 9 medici în Anglia. Dezvoltarea ocrotirii sănătății publice sovietice în anii septenului prevede o nouă și importantă creștere a numărului cadrelor medicale și medii sanitare. În 1965 Uniunea Sovietică va beneficia de peste 500.000 medici, ceea ce înseamnă 1 medic la circa 450-460 locuitori. În Uniunea Sovietică funcționează zeci de mii de spitale, case de naștere, dispensare, servicii de consultații pentru femei și copii, prevăzute cu peste 1 milion și jumătate de paturi destinate îngrijirii bolnavilor.

Datorită sporirii volumului investițiilor pentru construirea instituțiilor sanitare și a întreprinderilor din industria medico-farmacologică, în cursul planului septenal numărul paturilor de spital va crește nu cu 530.000, cum fusese prevăzut, ci cu 616.000. În 1965, producția de medicamente, de aparate tehnice medicale și de alte articole medicale urmează să sporească de 3,5 ori în comparație cu 1959.

Recenta Hotărîre a C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. prevede elaborarea și aplicarea unor măsuri pentru lichidarea poliomielitei și a altor boli. În prezent, există, de asemenea, condițiile necesare pentru permanenta reducere a morbidității bolilor infecțioase și chiar a lichidării totale a acestor boli.

Ca urmare a creșterii nivelului de trai, a îmbunătățirii continue a condițiilor sanitare, mortalitatea infantilă a scăzut în U.R.S.S. de 4 ori în anii de două războaie. Nivelul înalt al ocrotirii sănătății, stadiul avansat al activității științifice în domeniul combaterii bolilor cu caracter epidemic, permit Uniunii Sovietice să treacă, în prezent, la sarcina îndrăzneată prevăzută în planul septenal de lichidare a difteriei, malariei, tifosului exantematic, febrei tifoidă, conjunctivitei granuloase, anchilostomiază, citorva helmintiază și rabiei. S-a pornit de asemenea pe un front larg lupta pentru scăderea accentuată a poliomielitei, ascaridiozei, tuleremiei și altor boli.

Hotărîrea privind îmbunătățirea asistenței medicale a populației prevede că în scopul rezolvării problemelor mari ale ocrotirii sănătății este necesară atragerea maselor largi de oameni ai muncii. Pentru aceasta, pe lângă instituțiile medicale, se prevede să se creeze consilii obștești, alcătuite din medici, reprezentanți ai organizațiilor obștești și ai populației.

Marile realizări obținute în U.R.S.S. și în celelalte țări socialiste în domeniul ocrotirii sănătății publice constituie încă o dovadă a superiorității socialismului asupra capitalismului.

Ce se face pentru sănătatea publică de pildă în cel mai bogat stat capitalist, în Statele Unite ale Americii? Astăzi, asupra fiecărui american obișnuit planează primejdia că în caz de boală nu va

putea plăti pentru o asistență medicală corespunzătoare, sau că — plătind — își va pune întreaga familie într-o situație financiară deosebit de grea. În ultimii ani, în Statele Unite, taxele pentru internare în spital s-au dublat, iar costul asistenței medicale a crescut cu 40 la sută. Pentru a chema mașina de salvare, cetățeanul american trebuie să plătească 30-35 dolari. O notă de plată la spital, pentru 15 zile, se ridică pînă la 100-140 dolari, iar dacă va folosi sala de operație, încă 40-50 dolari, plus anestezia 40 de dolari, plus analizele de laborator 300 dolari, plus costul operației 200-230 dolari, plus diverse medicamente 10-15 dolari. Astfel, costul total al internării în spital, pentru o operație de proporții mici, depășește în mod considerabil salariul lunar al unui american mijlociu!

Pe drept cuvînt opinia publică face legătura între sumele fabuloase pe care țările capitaliste le cheltuiesc în fiecare an cu inarmările și starea precară a ocrotirii sănătății în aceste țări.

„Pentru unele tipuri de bombardiere — declara deunăzi președintele Eisenhower — trebuie să plătim aproape greutatea lor în aur”. Astfel, pentru un bombardier „B 58. Hustler”, destinat transportului bombelor cu hidrogen, Statele Unite plătesc suma de 26.700.000 dolari. Iar cu prețul unui singur submarin „Polaris” s-ar putea construi 233 spitale!

Ducînd în mod consecvent o politică de pace și destindere a încordării internaționale, U.R.S.S. și celelalte țări socialiste alocă an de an fonduri tot mai mari pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și trai ale populației.

dr. Al. Proleta

Candidați pentru premiile „Lenin” pe 1960

Comitetul pentru decernarea premiilor Lenin în domeniul literaturii și artei de pe lângă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. a dat recent publicității lista candidaților pe anul 1960.

În domeniul literaturii a fost propus colectivul de autori ai cărții „Față în față cu America — Relatare despre vizita lui N.S. Hrușciov în S.U.A.” format din A.I. Adjubei, N.M. Gribaciov, G.A. Jukov, L. F. Iliev ș.a. Pe listă figurează de asemenea scriitorul Mihail Șolohov, pentru romanul „Pământ desțelenit” vol. I și II; Boris Polevoi pentru romanul „Adînc în spațiile frontului”; I. A. Elremov pentru romanul „Nebuloasa Andromeda” ș.a.

În domeniul muzicii au fost propuși printre alții actorul și regizorul Serghei Bondarciuk și operatorul V. V. Monahov pentru filmul „Soarta unui om”; regizorii F. I. Kiselev, I. M. Poselski și scenariștii A. P. Zlobin și E. I. Riabaciov pentru filmul documentar „Septenul în marș”.

Consfătuire la Consiliul General A. R. L. U. S.

În zilele de 30-31 ianuarie crt. la Consiliul General A.R.L.U.S. a avut loc o consfătuire cu participarea președinților și secretarilor consiliilor regionale A.R.L.U.S.

Au fost prezentate referate, alcătuite pe baza analizei făcute pe teren de brigăzi ale Consiliului General, despre activitatea consiliului orașenesc București și a consiliului regional Craiova.

Pe marginea materialelor prezentate au avut loc discuții la care a participat un mare număr de tovarăși.

Tehnica și progresul social

Intrecerea dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite acționează ca un puternic reflector, afe cărui lumini reliefează avantajele sistemului socialist și tarele actuale ale sistemului capitalist. Aflat într-o necontenită mișcare, reflectorul întrecerii situează în plină lumină mereu alte laturi ale vieții economice caracteristice celor două sisteme și impune comparații întotdeauna favorabile socialismului.

Recent, zările ne-au adus informații despre ceea ce am putea numi eficiența economică a utilizării cuceririlor tehnice de către cele două sisteme. Despre ce este vorba? Se știe că folosirea rațională, cu maximum de avantaje economice a mijloacelor tehnice în producție este condiționată de un complex de factori social-economici. Valabilitatea unui anumit tip de relații de producție poate fi constatată și în funcție de capacitatea (sau de incapacitatea) pe care o dovedește în utilizarea mijloacelor tehnice de care dispune. În cadrul orînduirii socialiste mijloacele tehnice sînt utilizate din plin, asigurînd societății toate avantajele ce decurg din randamentul sporit al acestora. Orînduirea capitalistă se dovedește incapabilă să asigure folosirea rațională a mijloacelor tehnice moderne, iar consecințele acestel stări de lucruri se răsfrîng nemijlocit asupra economiei naționale și asupra nivelului de trai al oamenilor muncii. Adevărul exprimat mai sus poate fi constatat în toate ramurile producției, de la capacitatea de utilizare a cuptoarelor înalte și pînă la modul în care sînt folosite tractoarele.

Uniunea Sovietică a depășit de mult Statele Unite în ceea ce privește folosirea volumului util al cuptoarelor înalte.

Aceeași situație o întîlnim și în ramura construcției de mașini. Profesorul Melmann, un binecunoscut specialist american, consideră că mașinile-unelte sovietice pot cucerii piața mondială. Aceasta datorită faptului că, după calculele lui, în Europa occidentală se cheltuiesc 700-825 ore-om pentru construirea unei mașini, în vreme ce în U.R.S.S. se cheltuiesc doar 290-300 ore-om pentru o mașină asemănătoare.

Un exemplu edificator în ceea ce privește influența relațiilor de producție asupra utilizării raționale a tehnicii îl constituie mecanizarea agriculturii în țările amintite. Pentru a înzestra agricultura sovietică cu un număr de tractoare proporțional cu cel existent în agricultura S.U.A. ar fi nevoie de cîteva milioane de tractoare. Dar chiar și în condițiile mecanizării totale a muncii în agricultură, Uniunea Sovietică va folosi un număr de tractoare de 2-2,5 ori mai mic. Această diferență apreciabilă, cu consecințe economice ușor de sesizat, provine din faptul că fermele din S.U.A. utilizează un tractor pentru 30 de ha. cifră cu mult sub indicele optim de folosire a tractoarelor moderne, și aceasta datorită caracterului privat al producției agricole în Statele Unite.

Nu numai cifrele pe ramuri, ci și cele globale dovedesc existența aceluiași decalaj în folosirea rațională a tehnicii. În pofida accelerării progresului tehnic, în pofida folosirii mașinilor automate, productivitatea muncii în Statele Unite se află în declin. Între anii 1919-1925, productivitatea muncii în industria prelucrătoare a crescut în Statele Unite cu circa 7 la sută, în vreme ce în perioada 1947-1953 a crescut doar cu 3,5 la sută. Cauzele acestui fenomen au fost explicate de M. C. Cloy, președintele lui „Chase Manhattan Bank”: „Noi nu desfășurăm întrecerea cu U.R.S.S. la niveluri convenite dacă îngăduim ca mijloace importante de producție să rămîn nefolosite, dacă permitem ca milioane de muncitori să rămînă șomeri cînd ei vor să lucreze, dacă energia lor se irosește în zadar”. Constatarea domnului M. C. Cloy este pe deplin valabilă, cu un singur amendament: folosirea în ompletă a mijloacelor de producție și șomajul nu sînt în S.U.A. fenomene „permise” sau „nepermise” ci fenomene legitime, caracteristice sistemului capitalist. După cum ri mul uriaș de creștere a producției în Uniunea Sovietică și în celelalte țări socialiste sînt o expresie a posibilităților obiective create de relațiile de producție socialiste, a activității fecunde a oamenilor muncii eliberați de exploatare.

Consecințele sociale ale acestor două modalități de utilizare a tehnicii sînt și ele la fel de însemnate și semnificative. Nouăzeci la sută din sporul de fontă și oțel se obține în Uniunea Sovietică datorită automatizării. Drept urmare, săptămîna de lucru a metalurgistilor sovietici a fost redusă cu 7 ore, salariul lor a crescut cu 14 la sută și fiecare al treilea metalurgist a căpătat posibilitatea să urmeze cursurile fără frecvență ale unei facultăți de specialitate.

În schimb, în S.U.A. automatizarea are ca urmare, printre altele, creșterea rîndurilor armatei de șomeri. În prezent, 5 milioane de muncitori americani nu pot găsi de lucru, iar 2,5 milioane sînt utilizați parțial. Această situație este caracteristică întregii orînduirii capitaliste. Astfel, departamentul britanic al cercetărilor științifice în domeniul industriei prevede că nu mai tirziu decît peste 20 de ani cel puțin 60 la sută din muncitorii țărilor capitaliste vor rămîne fără de lucru din cauza automatizării. H. Aranson, specialist american în problemele automatizării, remarcă, pe bună dreptate, că automatizarea nu poate transforma o țară bolnavă într-o țară sănătoasă sau invers; ea poate însă face ca o economie sănătoasă să devină și mai sănătoasă, iar una bolnavă și mai bolnavă.

Folosînd o comparație la ordinea zilei, se poate spune că revoluția tehnico-științifică imprimă societății socialiste un impuls asemănător celui pe care rachetele purtătoare îl dau sateliților artificiali.

Aneta Onulescu

CE E NOU IN TEATRUL SOVIETIC

„Cind clădești o societate nouă, cel mai important lucru este să clădești omul nou. Rolul teatrului în sarcina formării omului nou, a societății noi, este uriaș. Să primim puțin în perspectivă: să ne gândim la sfârșitul septenaliului, cind ziua de lucru va fi mai mică, iar timpul pentru artă și mai mare decât azi. Să ne gândim și la nivelul noului spectator. Teatrul de Artă patronează uzina „Octombrie Roșu”. Ne ducem adesea în mijlocul muncitorilor de acolo și am putut constata că odată cu progresul tehnicii a crescut și cultura muncitorului. Mulți au terminat liceul, au o cultură generală mult mai ridicată decât înainte. Cind ne-am dus acolo pentru consultații, am văzut un nivel de universitate. Acest fenomen nu poate fi neglijat. Ne așteptăm sărini importante”.

Aceste cuvinte pe care ni le-a spus celebrul regizor și actor M. N. Kedrov la prima noastră întâlnire, reprezintă credo-ul artistic al teatrului sovietic în etapa actuală.

Am putut asista la această preocupare permanentă a oamenilor de teatru sovietici de a ridica necontenit valoarea artistică și forța educativă a teatrului, cu prilejul unei recente călătorii la Moscova și Leningrad, prilejului de o conferință-seminar a regizorilor din teatrele republicilor unionale și ale țărilor de democrație populară.

Viața teatrală moscovită se caracterizează printr-o întrecere deschisă și pasională între teatre. Fiecare colectiv caută să afirme superioritatea metodei sale de creație, să facă să răsună cit mai puternic pe scenă tematica contemporană, să găsească cele mai eficiente mijloace pentru convingerea pe cale emoțională a spectatorului.

Pe deoparte se înregistrează succese însemnate în aprofundarea caracterelor. În descoperirea lumii interioare a personajelor (o creație ca aceea a Boris Smirnov în rolul lui Lenin din „A treia, patelu” este un triumf al noii metode de muncă a M.H.A.T.-ului); pe de altă parte, spectacolele sînt din ce în ce mai interesante și originale în ceea ce privește rezolvarea formei lor exterioare.

Artele „ajutătoare” (scenografia, lumina, sonorizarea, muzica) ocupă un loc foarte important în noile spectacole.

Unii dintre critici protestează împotriva unor tendințe de exagerare a convenției în decor, împotriva folosirii abuzive a „turnantelor” și în general împotriva procedeelelor pe care le pune la dispoziția teatrului tehnologia modernă a scenei.

Este vorba însă aici de o modă? Personal, credem că nu este vorba de o modă trecătoare, ci de ceva cu mult mai adînc și mai serios. Regizorul E. F. Burian spunea: „Bunicul meu nu știa ce e telefonul, noi însă vedem astăzi și sputnikul și construirea comunismului”. Procesul schimbărilor mărește din viața Uniunii Sovietice implică și un proces de înnoire a metodelor artistice. Schimbările revoluționare în tehnică și știință au schimbat și caracterele și psihologia omului, și arta care oglindește spiritul omului.

schimbat și atitudinea spectatorului și modul cum primește el arta. O montare celebră ca aceea a „Aristocraților” lui Pogodin pusă în scenă de N. Ohlopkov în 1934 și reluată astăzi fără nici o schimbare, nu ar mai căpăta adeviziunea publicului. Folosirea a tot ceea ce ne pune la îndemînă tehnica modernă pentru exprimarea mai profundă a conținutului de idei nu poate fi considerată o modă. Teatrul are de făcut față dezvoltării considerabile a cinematografului și a televiziunii. Dar oamenii de teatru sovietici reacționează nu „cinematografizînd” sau „televizînd” teatrul, ci folosind din plin acea posibilitate a artei teatrale care nu este accesibilă celorlalte arte și anume duelul emoțional direct între actor și spectator. Această lege obiectivă a artei teatrale a îndemnat pe regizori să inventeze cele mai variate, mai ingenioase și mai originale soluții pentru realizarea comuniunii dintre scenă și sală.

Ohlopkov amestecă spectatorii cu actorii pe scenă în noua lui montare a piesei lui Arbuzov „Poveste din Irkutsk” și oruncă în multe din spectacolele lui o punte peste sală (variantă modernă a „drumului florilor” din teatrul Kabuki) pe care circula actorii; I. A. Zavadski a demonstrat și la noi în țară — în „Nevestele vesele din Windsor” și în „Zări necuprinse” că știe să „activeze” spectatorii; la teatrul „Sovremennik” actorii se adresează la un moment dat direct spectatorilor, acest teatru tinăr avînd în general un puternic caracter emoțional-publicistic. Pînă și la academical „Teatru de Artă” spectatorii au asistat cu surprindere la încălcarea vechilor tradiții în spectacolul excepțional cu „Bătălie în marș” după romanul Galinei Nikolaeva, cînd, în scena „ședinței”, cei de pe scenă au început să se adreseze sălii, iar din sala de spectacol fișeau replicile date de actorii care se amestecaseră cu spectatorii, în loji, la parter, la balcoane... După cum nu mică a fost uimirea publicului la același spectacol, în clipa cînd gîndurile eroului au început să se audă la magnetofon!

La Teatrul de Artă bate, fără îndoială, un vînt proaspăt. Repertoriul lui Cehov e montat acum din nou și citit cu ochii contemporaneității. În vechea montare a „Livezii cu vișini” ideea centrală era „adio viață veche”. Acum, în spectacolul pus în scenă de I. Stanișin și care a obținut un succes uriaș la Londra, la Paris și în Japonia, ideea de bază este „fii binevenită, viață nouă!” Minunații actori ai M.H.A.T.-ului, care posedă taina de a restitui aroma inefabilă a operei lui Cehov, au măturat tot pesimismul, praful și mușgaiul unei „tradiții” învechite și al unor concepții false despre genialul dramaturg.

Aceiași tratare nouă, contemporană o întîlnim și în montarea „Pescărușului”, pregătită pentru centenarul autorului favorit al M.H.A.T.-ului. Acum 53 de ani, „Pescărușul” era drama Ninei Zarecinaia, drama unui pescăruș zdruncinat, chinuit, împuscat. Astăzi, colectivul Teatrului de Artă salvează pe Nina și îl condamnă pe Treplev. În ultimul act, Nina, deși crunt încercată de loviturile vieții, nu și-a pierdut încrederea în idealul ei. Deși a suferit mult, ea vorbește tot

Eduard Martevici în rolul lui Hamlet

timpul despre încrederea ei într-un viitor mai bun. Treplev se impușcă pentru că a trăit fără sens, fără o idee în viață. Banalul, cenușul cuprinde pe cei care nu au încredere în viitor. Iată ideea de bază a noului spectacol. Treplev piere pentru că deși pare că protestează împotriva vechiului, a banalului, nu are curajul să pornească cu curaj în viață și este înghițit de o viață de mic burghez. Nina, dimpotrivă, luptă.

În acest spectacol, alături de marii maeștri ai M.H.A.T.-ului apar, în rolurile principale, doi tineri absolvenți ai școlii-studio care funcționează pe lângă teatru. Promovarea curajoasă în roluri de răspundere a cadrelor tinere este încă o caracteristică a acestei stagiuni. La Teatrul „Maiakovski” un tinăr de 22 ani, Eduard Martevici, joacă rolul lui Hamlet, un Hamlet interesant, luminos și uman; la teatrul „Stanislavski” tinăra actriță Olga Bgan realizează o creație emoționantă în rolul titular din „Masenka”. La M.H.A.T., excepționalul talent al Ninei Guleaeva cucerește spectatorii în rolul Dașei din „Bătălie în marș”. La teatrul Vahtangov, Iulia Borisova uimește și emoționează în rolul principal din „Poveste din Irkutsk”. Exemplele pot fi multiplicare. În regie și scenografie se afirmă de asemenea nume noi.

Impresia de ansamblu pe care ne-au dat-o spectacolele văzute este aceea a unui teatru viu, în continuă mișcare, a unui teatru pătruns de un puternic spirit al contemporaneității.

Radu Beligan

Forța umanismului lui Gorki

Pe marginea spectacolului „Azilul de noapte”
de la Teatrul Municipal

În istoria teatrului universal, apariția „Azilului de noapte” a marcat un eveniment de mare însemnătate. De atunci, fiecare nouă punere în scenă a piesei constituie un eveniment artistic. În care se manifestă măiestria regizorului și actorilor, capacitatea lor de a pătrunde în profunzimea fondului de idei al capodoperei gorkiene și de a-l transmite publicului în imagini care să se adreseze sensibilității și rațiunii sale cu forță de convingere. Fiecare nouă punere în scenă a „Azilului de noapte” este o verificare a maturității artistice a interpreților, constituind contribuția lor la valorificarea, în spirit contemporan, a unui mesaj umanist de o vibrantă forță emoțională și filozofică.

În spectacolul prezentat de curînd pe scena Teatrului Municipal, intenția regizorului Liviu Ciulei, în același timp scenograf al spectacolului, de a apropia piesa de înțelegerea și sensibilitatea spectatorului nostru contemporan este manifestă. Spectatorul ia contact cu piesa încă de la intrarea în sală, așa cum ia contact cu o carte încă de la vederea copertei. „Coperta” spectacolului „Azilul de noapte” este formată dintr-o cortină de

pînză de sac ponosită, peticită cu câteva cirpe colorate, precum și din drapajul părților laterale ale scenei, înfățișînd un fel de gard păraginit, prelungit cu draperii negre, o rogojină și diverse alte elemente menite a sugera ambianța mizeră în care se va desfășura acțiunea. Astfel pregătit sufleteste, spectatorul devine receptiv la desfășurarea dramei.

Reușită în decorul azilului este scara care urcă în zig-zag pînă la geana de lumină reprezentînd lumea de afară, și în același timp, acel ceva mai bun, mai luminos, către care se îndreaptă năzuințele celor căzuți „la fundul vieții”.

Apropierea dramei lui Gorki de sensibilitatea spectatorului nostru a fost realizată de Ciulei și prin simplitatea și natura. Ieșea aspectului personajelor, care se prezintă aproape fără grimă, compoziția actorilor constînd din mimică și joc, fără adaosuri exterioare. Ritmul viu al acțiunii scenice, realizat de regizor este de asemenea un element menit a ține încordată atenția și interesul spectatorului.

Dar în căutarea naturaleții și a ritmului „modern”, Ciulei a făcut și unele excese, care strică nu numai unității spectacolului, ci și fondului de idei al piesei lui Gorki.

Mici teribileme regizorale

încarcă uneori inutil scena cu mișcări de prisos (Bubnov sare pe fereastră, intră pe scenă cu toțul fără rost), iar folosirea unor izbucniri temperamentale, în afara textului lui Gorki, atinge uneori vulgaritatea.

Spectacolul se distinge prin

Ștefan Ciubotărasu (Luca) și Tanti Cocea (Vasilisa)
desen de Hariton

cîteva realizări actoniceșu remarcabile. În rolul Actorului, Jules Cazaban a cont nuanțat linia tragi-comică evidențiată și în „Moartea unui comis-voiajor”, dezvoltînd-o. Complexitatea ro-

lului i-a cerut o desfășurare de mijloace pe plan psihologic, pe care Jules Cazaban le-a demonstrat cu siguranță, trecînd de la momentele de naivă auto-admirație și pseudo-juvenilă agilitate, la cele de totală cufundare în deznădejdea fără ieșire, cu putere de convingere.

Lucia Mara, ne-a convins pe deplin de deosebita sa capacitate de identificare cu rolul, dînd forță de emoționare dramei sfîșietoare a Natașei. În accente tragice, deșirante.

Apriga și cruda Vasilisa a găsit în Tanti Cocea o interpretă sobră, care a făcut să vibreze ura și dorința de răzbunare a femeii respinse, în tonuri întunecate, grave.

Un accent tragic, care a sunat în acel jalnic „ham-ham” al Baronului ingenunchiat, în-

pretarea lui Ionescu-Gion — Satin și mai ales în celebrul monolog despre om, au descoperit drama și semnificația personajului, a cărui evoluție a fost suficient urmărită de interpret pînă la revelația finală, astfel ca esența sa umană să-și capete întreaga profunzime și complexitate. Oricît nu ai vrea să procedezi prin comparație, e greu să uii bogăția personajului creat de Kacialov la Teatrul Academic de Artă din Moscova, sau de Simonov la Teatrul Academic „A. S. Pușkin” din Leningrad.

B. Dabija a realizat o compoziție merituosă în Bubnov, Petrică Gheorghiu a fost temperamental dezlănțuit în Vaska Peșel, cu accente veridice, dar uneori prea crispat; Clody Bertola, sensibilă și fragilă în muribunda Anna, M. Măreș, întunecat și revoltat în Klesci (pe linia rolului), Gh. Onofrei izbutit în compoziția Tătarului.

O realizare deosebit de izbutită este aceea a actorului Ștefan Ciubotărasu în bătrînul Luca, rol care a dat naștere celor mai multe discuții în diferitele interpretări ale operei lui Gorki. Este limpede sensul critic pe care Gorki i-l atribuie personajului, protestul autorului împotriva acelor consolatori de profesie, care urmăreau împăcarea omului cu viața și cu stările sociale existente în numele unor speranțe deșarte și al unei fericiri utopice. Ștefan Ciubotărasu a realizat tipul acesta de consolator universal în toată complexitatea sa, fără a îngroșa laturile negative.

Au mai contribuit la realizarea spectacolului Ana Negreanu (bună compoziție în Nastia), Aurelia Sotropa (Kvașnia), Gh. Aurelian (cam superficial în polițaiul Medvedev), Jean Roder (Kostiliov)

Margareta Bărbuță

Hrana și îmbrăcămintea anului 1965

Cititorul constant al revistei „Veac nou” cunoaște, desigur, marile schimbări pe care le va suferi harta industrială, utilitatea tehnică a industriei și agriculturii sovietice, actuala repartizare a forțelor de producție în anii septenarului. Aceste schimbări nu sînt, însă, un scop în sine. Ţelul lor ultim este obținerea celui mai înalt nivel de trai din lume. Cunoscut fiind, așa dar, progresele ce le va face construirea comunismului în cursul septenarului, se pune întrebarea: intrucit și în ce fel vor înfri aceste progrese satisfacerea necesităților de hrană și îmbrăcăminte ale oamenilor sovietici? Intrucit se va deosebi hrana și îmbrăcămintea cetățeanului sovietic în 1965 de cele de azi?

Dar, mai întii, cum putem măsura gradul în care sînt satisfăcute nevoile de hrană și îmbrăcăminte ale oamenilor? Trebuie să avem în vedere, desigur, nevoile raționale normale, a căror satisfacere asigură o viață sănătoasă și armonioasă și nu extravaganțele și capriciile pe care și le îngăduie profitorii consumului parazitari în societatea capitalistă.

S-a socotit că, în medie, pe cap de locuitor, este necesar un consum de circa 3000 de calorii. Dar acest număr de calorii poate fi dot și de o hrană puțin variată, în care să predomină consumul cerealelor și cartofilor, ca și de o hrană mai variată, în care un loc important să fie deținut de albumine, grăsimi, vitamine și diverse substanțe minerale. Desigur că al doilea fel de hrană are o mai mare valoare nutritivă. În Uniunea Sovietică, există norme stabilite de Academia de Științe Medicale, care prevăd proporția necesară de principii nutritive în compoziția unei alimentații raționale, ce suferă, bineînțeles, modificări în raport cu împrejurările climatice, geografice etc. În cadrul unei alimentații de aceeași valoare calorică, greutatea specifică a diverselor alimente poate deci varia. Numărul necesar de calorii fiind asigurată, vom avea o alimentație mai bună dacă, să spunem, va scădea consumul de cartofi și piine și va crește cel de lapte, ouă sau carne. Avîntul general al agriculturii sovietice, care, a început după istorica plenară din septembrie (1953), a determinat și o simțitoare creștere cantitativă a consumurilor și o apropiere a compoziției alimentației de normele fiziologice optime stabilite de oamenii de știință.

Trebuie să observăm astfel, în primul rînd, că în cadrul creșterii generale a consumurilor, consumul produselor de origine animală tinde să crească mai repede decît consumul produselor de origine vegetală. Ouăle, laptele, carnea intră în alimentarea oamenilor sovietici în proporție mai mare decît consumul alimentelor de origine vegetală: piinea, cartofii, legumele, uleiul vegetal.

Dar și în această a doua grupă a alimentelor de origine vegetală, creșterea nu este uniformă. Între 1953 și 1958, din grupa produselor de proveniență vegetală, cel mai mult a crescut consumul de zahăr; în același timp a crescut simțitor și consumul de uleiuri vegetale și legume.

În grupa produselor de origine animală, creșterea consumurilor a fost generală. Consumul de carne a crescut cu o cincime. Consumul de pește a crescut cu aproape o treime. Cu peste o treime au crescut consumurile de lapte și produse lactate și de ouă.

Dar ce înseamnă în fond toate acestea? Ele înseamnă că, în cadrul creșterii cantitative a consumului total de calorii, s-a produs o deplasare în favoarea consumului de alimente conținînd o mai mare cantitate de albumine, grăsimi, vitamine etc., pe seama alimentelor care conțin o cantitate mai mică din aceste principii alimentare. Dacă ar fi să vorbim în termeni sportivi, am putea spune că laptele, carnea, ouăle au întrecut cartofii și cerealele și că din rezultatul acestei întreceri alimentația rațională și sănătatea poporului sovietic au avut numai de câștigat.

Totuși, în 1958 au mai existat unele deosebiri între consumul populației și normele fiziologice, consumul de piine și cartofi fiind mai mare decît normele stabilite de Academia de Științe Medicale a U.R.S.S., în timp ce consumul altor alimente nu corespundea acelor norme. De aceea, pînă în 1965, consumul de carne și produse de carne este prevăzut a crește de 1,9 ori, cel de lapte și produse de lapte de 1,7 ori, cel de zahăr de 1,5 ori, cel de uleiuri vegetale de 1,6 ori, cel de legume de peste două ori etc. Pe această bază, în cursul septenarului, greutatea specifică a albuminelor în consumul obișnuit al populației sovietice va crește cu

28 la sută. Consumul mediu de grăsimi va crește cu 150 la sută. Compoziția rației alimentare va corespunde în general normelor științifice de alimentare. Iar atingerea acestor norme este considerată ca o parte integrantă a efortului închinat îndeplinirii sarcinii economice fundamentale a Uniunii Sovietice.

După cum producția de produse alimentare este îndreptată spre asigurarea unei hrane care să corespundă normelor fiziologice de consum, și producția bunurilor de consum nealimentare ține seama de anumite limite, socotite astăzi maxime, de folosire a îmbrăcămintei, încălțămintei, lenjeriei etc. Desigur, limitele consumului de produse nealimentare sînt mai greu de stabilit decît limitele și structura consumului de produse alimentare. Aceasta și din cauză că achiziționarea produselor nealimentare nu coincide în timp cu consumul lor. Totuși, o serie de instituții științifice sovietice au elaborat, în cursul anilor 1957-1958, norme medii de achiziționare a produselor nealimentare, care ar trebui să intre în compoziția unei garderobe raționale. Bineînțeles, în determinarea acestei garderobe raționale s-a ținut seama de deosebirile climatice ale diferitelor regiuni ale țării, de termenii uzurii materiale și morale, de consumurile specifice de materie primă necesare pentru confecționarea îmbrăcămintei, încălțămintei etc.

Normele raționale ale consumului de țesături și încălțăminte de piele stabilite în U.R.S.S. depășesc normele stabilite de așa numitul comitet Heller pentru categoriile de muncitori cu salarii mari sau pentru intelectualii din S.U.A.

Prin eforturile colective ale poporului sovietic a fost creată o industrie puternică, o agricultură bine utilată. Acum există toate posibilitățile ca oamenii sovietici, culegînd roadele eforturilor depuse, să ajungă a se bucura de cea mai scurtă săptămînă și zi de lucru din lume, de cel mai înalt nivel de trai din lume. Elaborarea normelor raționale de consum alimentar și nealimentar contribuie la atingerea cit mai grabnică a acestor înalte țeluri, dînd industriei ușoare și agriculturii criterii precise de organizare a eforturilor lor. Aceste norme țin seama de necesitățile oamenilor sovietici. Ele nu au nevoie să se orienteze după consumurile „medii” ale țărilor capitaliste cele mai dezvoltate. În țările capitaliste, cifrele medii asupra consumului pe cap de locuitor ascund contradicții de neîmpăcat, acumularea bogățiilor la un pol al societății și acumularea mizeriei la celălalt pol. Așa cum a arătat N. S. Hrușciov în raportul făcut în fața Congresului al XXI-lea al P.C.U.S., șomerul american nu are nici un folos din cifrele producției medii pe cap de locuitor la bunuri de consum. În timp ce în Uniunea Sovietică, de creșterea producției medii pe cap de locuitor se bucură într-adevăr orice locuitor. Normele raționale de consum, definirea unei garderobe raționale au în condițiile sovietice un înțeles precis. Atingerea lor înseamnă că fiecare om al muncii, bineînțeles cu deosebirile inerente de vîrstă, de climă etc. se poate bucura de tot ce este necesar pentru o viață sănătoasă și armonioasă.

V. Dascălu

PAUL ROBESON DESPRE UNIUNEA SOVIETICĂ

Marele cîntăreț american, care se află în prezent în U.R.S.S. și-a împărtășit impresiile în cadrul unui articol apărut în ziarul „Pravda”, pe care-l reproducem cu unele prescurtări:

E foarte greu să descrii simțămîntele pe care le încerci cînd revezi Uniunea Sovietică în 1960. E adevărat, nu e prea mult de cînd am fost ultima oară aici, alături de voi. Dar de atunci, Uniunea Sovietică și-a pus în față noi sarcini uriașe, exprimate în istoricul plan de șapte ani care deschide calea spre societatea comunistă.

Orice om își dă seama că pașii cu încredere înainte, că deveniți tot mai puternici. Mă refer în primul rînd la măsurile luate de guvernul vostru, care sînt o mare contribuție adusă la cauza păcii de N. S. Hrușciov. E un lucru care a zguduit literalmente întreaga lume.

Să ne gîndim numai că în occident războiul era socotit inevitabil, era socotit un mijloc radical pentru rezolvarea curentă a problemelor economice, un mijloc de pătrundere rapidă și sigură în țările lipsite de apărare, o metodă de acaparare a unor noi piețe, a unor noi robi salariați. Și chiar și acum, oameni nesățioși visează să frîneze progresul lumii socialiste. Dar n-au izbutit și nici nu vor izbuti să facă! Uniunea Sovietică a răspuns la toate amenințările printr-o chemare care n-a avut și nu are precedent în istorie. Este o chemare pașnică, care-și trage rădăcinile din însăși esența societății socialiste și comuniste.

Nu e vorba de o realizare izolată. Nu! Este vorba de progres științific, de o mișcare ascendentă continuă, caracteristică pentru societatea socialistă, iar din timp în timp — de minunate salturi convingătoare, fundamentate științific, în Cosmosul neexplorat pînă acum, în viitor.

La temelgia marilor voastre victorii se află desigur oamenii, cetățenii sovietici — bărbați, femei, tineri și chiar copii. Voi, oamenii care ați luptat cu atîta eroism în timpul războiului, voi reprezentanții ai tinerii generații care aveți în față un viitor frumos, bogat, afirmați cu țarie o societate nouă, un nou mod de viață.

Sînteți foarte modești. Asupra celor mai mulți dintre noi, care venim din cînd în cînd aici și ne întîlnim cu voi, progresul, dezvoltarea voastră e-

xorcită o uriașă influență, așa spune mai mult — o impresie uluitoare.

Ieri, în timp ce ne îndreptam spre depoul de cale ferată Moscova-Sortirovocaia, imi spuneam: asta-i Moscova pe care am văzut-o în 1934, Moscova care a trecut prin încercările unui război cumplit. Ce frumoasă e acum!

Vă cunoașteți desigur foarte bine realizările economice. Știți că țara voastră este bine apărată. Da, puteți dormi liniștiți. Ați cucerit respectul întregii lumi.

Întîlnirile cu muncitorii din uzine, cu brigăzile de tineret, cu truidorii devotați muncii lor, cu oameni de cultură mă emoționează pînă în străfundurile sufletului, pun stăpînire pe toată ființa mea. În asemenea cazuri simți că poți și vrei să trăiești și să muncești din toate puterile.

Înțeleg foarte bine acest simțămînt. Și tatăl meu a încercat să trăiască așa chiar în plină societate capitalistă și, în măsura în care lucrul a fost cu putință, a cerut-o și copiilor lui.

Cînd vezi cumplita uzură din occident — cînd vezi că oamenii își ironesc zadarnic energia, cînd vezi dezamăgirea încercată de cea mai mare parte a tinerilor, care ar trebui să fie o speranță a viitorului, îți dai seama că singurul răspuns la chemarea Uniunii Sovietice ar trebui să fie schimbări, schimbări fundamentale în occident.

Aceste schimbări se vor întimpla, poate, curînd. Apelul guvernului sovietic de a reduce forțele armate, de a distruge mijloacele de purtare a războiului, ba chiar de a exclude războaiele din viața societății nu i-a lăsat pe oameni nepăsători. El nu poate fi ignorat de nimeni!

Chemarea U.R.S.S. spre întrecere economică pașnică trebuie să ducă și, sînt încredințat, va duce la o reorganizare sensibilă a economiei celorlalte țări, la o reorganizare pe baze pașnice. Occidentul va trebui să ia nepărat măsuri hotărîte în acest sens. Coexistența pașnică a și început, ea este un fapt real.

Oțelari din Orsko-Halilovsk

Acasă la un violonist celebru

Pe David Feodorovici Oistrach l-am găsit stînd în picioare, în fața magnetofonului. Maestrua senată în fața minor de Prokofiev făcea să vibreze încăperea, răspîndindu-și parcă melodiile acorduri dincolo de limitele existenței umane, în eter.

— Splendidă bucată! — m-a împinsat maestrul, pîrînd că se smulge cu greu reveriei. O operă viguroasă, epică! De cite ori o ascult, îmi învie în față toată istoria Patriei, mă simt învăluit de-o adîncă bucurie, de gînduri nobile, mă simt cuprins de inspirație.

Banda magnetofonului și-a oprit rotirea și ultimele note ale melodiei se pierd în depărtare. Dintr-o încăpere aflată cine știe unde, în celălalt capăt al apartamentului ajunge însă pînă la noi o altă melodie, melodia lirică a unei viorii.

— E fiul meu, exersează — îmi risipește surîzînd nedumerirea Oistrach. La noi, ca la Conservator: dacă vrei, poți să ascuți muzică oriunde și oricînd. Iar dacă o să trecești pe la noi cînd Igor și cu mine sîntem plecați și o să auziți pianul să știți că-l nevastă-mea.

O bună parte din cabinetul de lucru al lui David Oistrach este ocupată de pian, pianul la care, la vremea lor, au cîntat Serghei Prokofiev, Nikolai Miaskovski... De-a lungul pereților, de jur împrejurul camerei dulapuri înșesate de discuri și benzi de magnetofon rînduite frumos în cutii multicolore. Sînt concertele lui Oistrach și ale altor muziceni celebri înregistrate în Uniunea Sovietică și peste hotare. Alături de ele sumedenie de cărți: literatură muzicală clasică și contemporană, rusă și străină, lucrări de Bach, Pasquali, Paganini, Ceikovski și Taneev, Sibelius, Szymanowski, Bartok, Bliss și Gershwin, multe dintre ele autografe.

Ar trebui să cunoști zeci de limbi pentru a descifra dedicațiile ce le înșoțesc, sau omagiile înscrise pe coronițele de laur decernate muzicianului sovietic cu prilejul turneelor în străinătate. Dar cu toate că sînt scrise în mai toate graiurile lumii, ele pot fi ușor înțelese, căci limbajul pe care-l folosesc este acela al prieteniei, al înțelegerii între oameni. Oistrach își privește colecția, o adevărată comoară, gînditor. Poate că în clipa aceea, prin fața ochilor îi treceau din nou, pentru a cîta oară, neuitate imagini din călătoriile făcute cu nedeșpărta lui vioră, de-a lungul și de-a latul globului.

— După război, — mi-a spus Oistrach — am vizitat aproape toate țările lumii. La Paris am avut bucuria să-i întîlnesc pe eminentii muziceni Margueritte Long și Jacques Thibaud...

Evocînd turneele în străinătate, David Feodorovici îmi mărturisește că numai Anglia a vizitat-o de patru ori. Păstrează și acum o amintire vie despre ziua cînd firma „Columbia” i-a înregistrat concertul Brahms. Execuția operei compozitorului german s-a desfășurat sub bagheta șefului de orchestră italian Alce Gaoliera, cu concursul unei orchestre engleze, a violoncelistului francez Pierre

Fournier și al lui Oistrach însuși. Înregistrarea asta — îmi atrage atenția muzicianul — nu simbolizează parcă prietenia, colaborarea între popoare?

Deodată, privirea îmi este atrasă de masa de lucru. Sub cristal o hîrtie, probabil o scrisoare, așternută cu un scris inegal. Maestrul observă.

— E o scrisoare a lui Ceikovski către violonistul Adolf Brodski, profesor la Conservatorul din Moscova. Brodski este primul muzician care a interpretat în străinătate, la Londra, în 1882, concertul marelui compozitor rus. Am primit-o în dar de la impresarul Victor Hochhausser, după interpretarea aceluiași opere

cu prilejul ultimului concert dat la Albert Hall, în fața unui auditoriu de peste 8 mii de oameni. Asta-i povestea scrisorii. A ajuns din nou de unde a pornit, adică în patria ei. Pentru mine e de două ori prețioasă: în primul rînd ca document autograf și, în al doilea rînd, ca mărturie a strînselor legături muzicale existente între Anglia și Rusia.

Una din călătoriile cele mai interesante, a fost călătoria întreprinsă în Japonia. Dragostea poporului japonez pentru muzică — îmi spune Oistrach — nu-și are egal în lume. În Japonia, cei dornici să cunoască muzica sovietică, solii ei, au fost atît de numeroși, încît deși am dat 12 concerte, cit erau prevăzute în program, ne-am văzut nevoiți să organizăm un alt concert, de adio, pe un încăpător stadion de 16.000 locuri. Dar lucrul nu trebuie să vă mire. La concertul organizat în Argentina, pe estrada deschisă de la Mar del Plata au luat

parte 40.000 de oameni. Niciînd n-am cîntat în fața unui auditoriu așa de numeros.

Cu multă căldură vorbește muzicianul și despre orchestrele simfonice japoneze care l-au acompaniat, despre dirijorii lor. La cunoscut și a avut îndelungi discuții cu bătrînul compozitor și dirijor Kosaku Yamada, înflăcărât propagandist al muzicii europene, și unul dintre pionierii muzicii contemporane japoneze. Și David Feodorovici ne arată partiturile și înregistrările pentru magnetofon realizate după operele muzicale japoneze moderne, pe care le-a adus de la Tokio. Datorită inițiativei lui și amatorii

sovietici de muzică le vor putea acum audia.

Dar, pe masa de lucru se mai află, expusă la bună vedere, o fotografie mare, înfățișînd un grup. E David Oistrach, în mijlocul membrilor faimoasei orchestre simfonice din Philadelphia.

Cu cîtă nerăbdare a așteptat muzicianul sovietic întîlnirea cu reprezentanții artei americane pe care, de altfel, mai avusese prilejul să-i cunoască la Moscova sau în străinătate: Paul Robeson, vechi prieten al Uniunii Sovietice, Eugene Ormandy, Charles Münch, Dmitri Mitropulos, Efrem Zimbalist, Arthur Rubinstein, Ioscha Heifetz, Yehudi Menuhim... Iar cîntînd la Carnegie Hall, n-a putut să nu-și amintească, desigur, cu îndreptățită emoție, că primul concert cu care a fost inaugurată imensa sală a fost dirijat de Ceikovski.

— Majoritatea țărilor în care am dat concerte, ori care ar fi fost ele — China, Bulgaria, România, Ungaria, Noua Zeelandă, Finlanda sau Suedia — mi-au trezit dorința de a le vizita din nou ca simplu turist, ca să le cunosc mai deaproape popoarele și obiceiurile, să mă împrietenesc mai deaproape cu locuitorii lor. Ce-i drept, pînă acum n-am putut să-mi pun în practică toate planurile. Dar ceea ce mă mîngîie, este faptul că muzica își aduce partea ei de contribuție la înțelegerea dintre popoare. Imi aduc aminte, în legătură cu asta, ce scria o revistă vest-germană, în timpul concertelor pe care le-am dat la Hamburg: „Muzicienii sînt cei mai buni ambasadori”. Dacă afirmația este cît de cît îndreptățită, nu pot decît să mă simt de două ori mîndru că sînt muzician.

În timp ce discutăm, razele soarelui, care reușiseră să străpungă perdeaua deasupra norilor, începuseră să se oglindescă jucăușe în geamurile bibliotecilor, în oglinda neagră a pianului, să se strecoare printre degetele fine, inteligente, ale muzicianului. Un timp oarecare, Oistrach a rămas tăcut, cufundat în reverie. Se gîndea, poate, la drumurile vieții lui, la lecțiile lui Stoliarski, dascălul și excelentul pedagog de la Conservatorul din Odesa, alături de care a crescut și s-a format o întregă ple-

iadă de talentați interpreți, la debutul în public, în 1923, cu prilejul aniversării maestrului său, poate, la Concursul internațional din 1927 de la Bruxelles unde, deși nu număra decît 23 de ani, a obținut premiul I...

M-am interesat de activitatea prezentă, de proiectele de viitor ale maestrului. În programul ilustrului muzician se află incluse o serie de concerte pe care le va da, acompaniat de Orchestra simfonică, execuția unor noi opere ale compozitorilor sovietici și de peste hotare. Plănuiește de asemenea să reia unele opere clasice, pe care le va prezenta într-o nouă interpretare. Și se înțelege, va continua să se ocupe de tinerile cadre ale muzicii sovietice.

Activitatea pedagogică este un excelent „laborator de creație!” — exclamă Oistrach. Tineretul nu te lasă să bați pasul pe loc, și nu e deloc rău că-ți amintește veșnicul adevăr că cine nu înaintează, dă înapoi.

Ajunși aici, conversația ne-a fost întreruptă de țîrîitul telefonului. La celălalt capăt al firului: Colonia. Igor, fiul lui Oistrach, urma să părăsească în cursul zilei Moscova, pentru un turneu în Germania. Căci fiul calcă pe urmele tatălui nu numai în ce privește strălucitorul talent, ci și în puterea de muncă. Și nu arare ori, atît în U.R.S.S. cit și în străinătate, le poți vedea numele figurînd alături pe afișele concertelor sau pe discuri: David și Igor Oistrach.

Profînd de prilej, am început să cercetez cu privirea rîndurile încăperii în care mă aflam. Într-adevăr, ai ce vedea în locuința maestrului. Într-un colț un afiș în alb și albastru anunța programul stagiunii de concerte la Leningrad. Și doar nu-i mult de cînd Oistrach s-a întors dintr-un turneu în Ucraina și Donbass. Pe divan, un volumaș întredeschis — „Familia Thibault” — citeva reviste proaspete, iar pe mesuță un joc de șah. Căci trebuie să știți, Oistrach este și un pasionat jucător de șah care, odinioară, își disputa deseori întîietatea în inverșunate partide cu un alt muzician nu mai puțin ilustru, compozitorul Serghei Prokofiev.

Cercul preocupărilor marelui artist este foarte larg și variat, dar cel mai mult iubește, după cum ați ghicit și singuri: muzica. Abia l-am părăsit, în cabinetul lui de lucru, că dincolo de ușă au și început să răsunе acordurile sonore, puternice ale viorii. Oistrach, virtuosul animat de inspirație creatoare se pregătește pentru noi turnee în nord și sud, în Orient și Occident. Am aflat că viitoarele concerte le va da la Berlin, Leipzig și Drezda. Așa încît maestrul va trebui să-și amine din nou proiectatele călătorii turistice.

I. Fadeeva

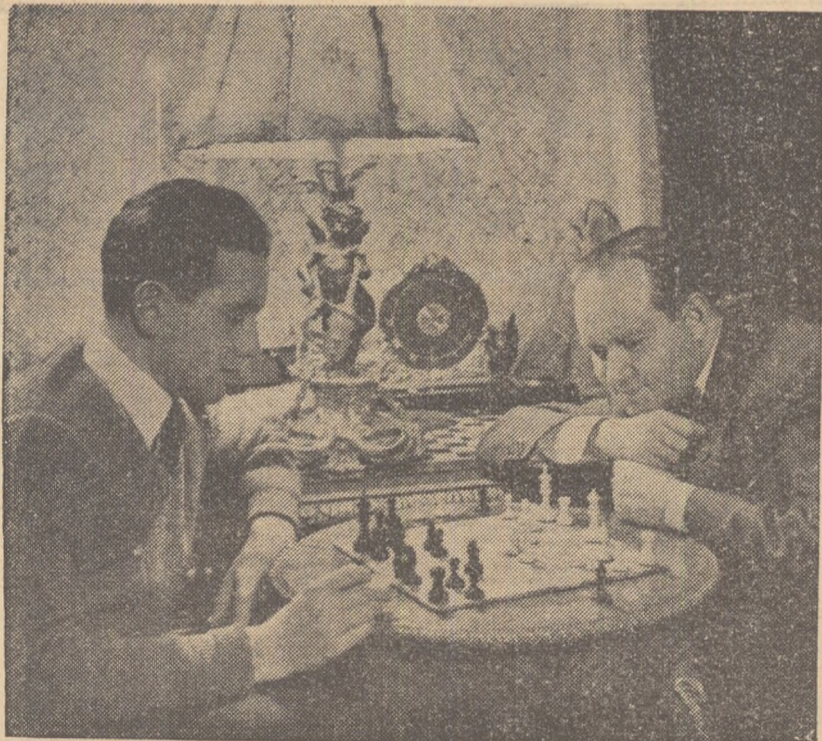
Asaltul con

Jn 1947, cunoscutul explorator antarctic, amiralul Byrd, afirma, pe bună dreptate, că continentul antarctic ne e mai puțin cunoscut decît partea vizibilă a Lunii. Constatarea era absolut întemeiată.

Anul Geofizic Internațional a însemnat însă un moment extrem de important în istoria studierii Antarcticii. Colaborarea realizată în această direcție între oameni de știință din mai multe țări a dat rezultate uimitoare. Într-un răstimp destul de scurt, omeneria a aflat mai multe lucruri despre Antarctica decît a cunoscut în toată perioada anterioară. Dar interul pentru Antarctica și amploarea cercetării continentului de gheață n-au scăzut nici după încheierea Anului Geofizic.

Cercetările se desfășoară nu numai pe continent, ci și în oceanele care scaldă coasta Antarcticii. Oceanografi sovietici studiază schimbul de căldură dintre apele Antarcticii de o parte, și atmosfera și apele oceanului mondial, de altă parte. Datele obținute vor contribui la descoperirea legilor care guvernează circulația apei și a atmosferei pe întreg globul pămîntesc și, în ultimă instanță, vor ajuta la elaborarea unor metode de prevedere a timpului pe perioade mai lungi.

Expedițiile organizate în Antarctica au cercetat dinamica și compoziția chimică a apelor, fauna și flora lor, structura morfologică și geologică a oceanului. Rezultatele dobîndite au o importanță covîrșitoare. Încă de pe acum, ele aduc o contribuție reală la soluționarea multor probleme de ordin practic. S-a dovedit, de pildă, pericolul pe care l-ar prezenta îngroparea rezidurilor atomice în depresiunile aflate la mari adîncimi. În același timp, se știe că actăzi vasele comerciale își sporesc tonajul și viteza în-

Șahul — una din pasiunile familiei Oistrach

poartă aeriană Moscovei

fără întrerupere, zeci de avioane vin și pleacă din aeroporturile Sovietice. Aeroporturile Moscovei sînt tot mai „înghesuiale” din aer crește mereu. Așa încît se cer avioane să fie nevoite să stea „la cap” să li se dea voie să aterizeze.

Pentru aceste motive, nu de mult a început construcția noului aeroport — Șeremetievo. Acesta va fi utilat după ultimul proiect și amenajat special pentru decolarea și aterizarea marilor și mai grele nave aeriene.

Acum nu e complet gata. O clădire mare cu trei etaje provizorie, deși poate adăposti toate serviciile necesare, de față se construiesc noi case de locuit și un centru public. În foarte scurtă vreme constructorii vor să amenajeze o frumoasă sală de așteptare pentru pasageri.

Acum încă totul. Căci se lucrează febril la clădirea aerogării, cu un volum de 200.000 de metri cubi, unde va fi un hotel, restaurant, poștă, telegraf etc.

Șeremetievo este foarte aproape de Moscova. În proporții ale construcției, părăsirea, care abundă în jurul Moscovei, au fost păstrate cu grijă.

A sosit un nou avion...

Turnul de sticlă

punctul de comandă — dispeceri al aeroportului. Este înălțat seamănă deasupra clădirii aerogării. Sau este o clădire foarte mare în care, în locul pereților obișnuiți, din toate părțile un zid transparent de sticlă, care nu are în afară de el și pe pereții care nu înconjoară decât în jurul lui. De aici pornesc toate comenzile de aterizare sau decolare; este, cum s-a spus, un turn de sticlă. Peste tot domnește o liniște desăvîrșită. În jurul său sînt instalate tablouri semicirculare de comandă, plin de butoane, beculuițe de semnalizare etc.

În jurul obișnuit și de câteva telefoane, mai poți afla despre instrumente și aparate complicate, care asigură navigația nesfîrșitului cîmp ceresc. Scriam mai înainte despre dispecerul domnește o liniște desăvîrșită în pauze. Fiindcă la anumite intervale se aude un gîm, care rostește parola de apel a aeroportului.

... „Aterizare”, vorbește comandantul echipajului unui IL-18 și începe să aterizeze. Pe ecranul radiolocatorului apare o imagine albăstrău, subțire, care arată direcția avionului față de poziția. Discuția dintre cei doi bărbai este foarte rapidă. Interlocutorii se înțeleg din câteva cuvinte. Scuzele încordate întineric nopții, străduindu-mă să înțeleg, mă simțeam puțin înclinat. Dar multă vreme am stat în picioare, însă, observ printre stelele care au apărut în cer să se miște la dreapta și la stînga și se apropie de mine măsură ce se micșorează distanța, steaua crește în dimensiune și se apropie de mine. Dar când e aproape de tot, declanșează o mișcare, orbitoare, care se tirăsc iute pe pista de aterizare și corabia aeriană aerează o vreme pe dunga de pe pista de aterizare și apoi se oprește cu o mișcare greoaie dar sigură.

Avioanele decolează și aterizează fără nici o dificultate pe timp senin, cu vizibilitate bună. Dar cînd norii atîrnă jos de tot, cînd ceața se fîrîie compactă de culoare ori cînd zăpada ridică între cer și pămînt un zid alb, atunci rolul hotărîtor în mersul avioanelor îl are comandantul de pistă. O aparatură specială îi îngăduie să orienteze avionul pe pista de aterizare și să dirijeze mișcările pilotului.

Aeroportul Șeremetievo nu numai că respectă riguros un orar propriu de zbor. Dar datorită poziției lui favorabile și utilajului modern cu care e înzestrat, poate primi oricînd toate avioanele pe care dintr-un motiv sau altul le refuză celelalte aeroporturi.

— Aeroportul nostru poate primi orice avion modern, — în orice condiții meteorologice și la orice oră din zi sau din noapte — ne spune comandantul aeroportului, Eroul Uniunii Sovietice V. A. Borisov.

Un amănunt, aparent neînsemnat, vorbește despre capacitatea cu adevărat neobișnuită a aeroportului. Tabloul de comandă are undeva o instalație simplă: un fel de scăriță lungă cu trepte care corespund, fiecare, unei anume înălțimi. În cazul sosirii simultane a mai multor avioane, fiecare din ele indică înălțimea la care trebuie să aștepte. Dar cînd înălțimea respectivă este ocupată de alt avion, se aprinde un bec care semnalizează acest lucru. E de ajuns doar să arunci o privire pe această scăriță originală, ca să-ți dai seama cîte avioane poate

primi simultan aeroportul și la ce înălțime trebuie să se oprească timpul avion.

Viața clocotitoare a aeroportului

Șeremetievo trăiește o viață plină, clocotitoare. Aproape că nu există deosebire între activitatea lui de zi și cea de noapte. Avioanele vin și pleacă la orele precise prevăzute de grafic. La fiecare 45 de minute, autobuzul-expres aduce din centrul Moscovei pînă la scara avionului noi grupuri de pasageri. „Taxiurile aeriene” care fac curse între diversele aeroporturi ale capitalei sovietice, îi aduc la Șeremetievo pe cei ce urmează să ia alt avion. Iar aceștia sînt destul de mulți. La megalioane crainicii anunță la intervale regulate imbarcarea.

La punctul de dispeceri se simte foarte puternic pulsul vieții aeroportului. Aici se întîlnesc firele care pornesc din toate colțurile vaselor porți aeriene moscovite.

... Dar e timpul să mă întorc în oraș. Noaptea a intrat de-a binelea în drepturile ei. De pe pista de decolare se avîntă spre cer un TU-104. Și curînd, luminile lui se pierd între milioanele de stele...

I. Daxerhoř
pilot

Continutul de gheață

obișnuit de rapid. Acum există un canal care nu le mai îngăduie să treacă prin canalele Panama și Suez. De altă parte, navele care ocolește regiunile polare nu pot ocoli apele Arctice, cercetările oceanografice, în special hidrografice, care se desfășoară în zona de gheață, vor fi extrem de

în Mirnii este unul din cele mai interesante de pe continentul antarctic. El efectuează în permanență, conștient program, observații care cuprind complexul de fenomene ale naturii. Dintr-un studiu dobindit oamenii de știință pot să compare fenomenele complexe ale poliilor gigantice și magnetice al continentului. În felul acesta se deschide calea spre descoperirea cauzelor multor fenomene în cîmpul magnetic al Pămîntului. O dobîndire în Antarctica vor însoți importanță la informațiile despre cîmpul magnetic și la structura fizică în înălțimi, cunoscută acum cu ajutorul și al rachetelor cosmice so-

fenomenelor tectonice de pe planeta noastră și să fie observate concomitent suprafața globului terestru. Pînă în prezent zona antarctică constituia un tabu de vedere, o pată albă. Acum, datorită câtorva stațiuni seismice și stațiuni sovietice au înregistrat peste 200 de cutremuri.

Existența a observatorului științific sovietic au făcut cunoștințe fundamentale care au dus la reformularea legii importante în legătură

cu circulația atmosferei deasupra Antarcticii. Astfel, a fost infirmată părerea că vînturile puternice, aducătoare de zăpadă, blochează Antarctica împiedicînd-o să-și exercite influența climatică asupra restului emisferei sudice. Dimpotrivă, s-a dovedit că Antarctica joacă un rol esențial în formarea proceselor sinoptice din emisfera sudică. Toată la Mirnii a fost studiată și problema reciprocității fenomenelor care se petrec în atmosfera celor două emisfere. Calcule preliminare au arătat că energia născută din mișcarea maselor de aer în emisfera sudică este mai mare decît în cea nordică și că surplusul de energie transmis din emisfera sudică în cea nordică poate influența procesele sinoptice din această din urmă parte a lumii. În cazul cînd calculele definitive vor confirma aceste concluzii, ne putem aștepta la rezultate importante pentru prevederea timpului pe perioade mari.

Continentul antarctic este în întregime acoperit de un strat de gheață, cu o grosime medie de aproximativ doi kilometri. Pe alocuri, stratul atinge chiar patru kilometri grosime. Ghețurile Antarcticii concentrează o cantitate de apă dulce de zece ori mai mare decît toate lacurile și râurile de pe globul pămîntesc. Dacă aceste imense rezerve de gheață ar putea fi topite, nivelul oceanelor ar crește cu mai bine de 50 de metri.

Ghețurile Antarcticii sînt studiate de toate expedițiile care participă la explorarea acestui continent. Principalul țel al acestor expediții este soluționarea a două probleme de bază. Mai întîi: determinarea exactă a cantității de gheață concentrată pe acest continent. Și apoi: dacă rezervele de gheață ale Antarcticii cresc

sau dimpotrivă, scad și cu ce viteză se petrece acest fenomen?

În zona stațiunii Mirnii s-a stabilit că, de pe un teritoriu de 600 de kilometri, în fiecare an se rup și alunecă în mare sub formă de icebergi, circa 50.000 metri cubi de gheață de pe un kilometru pătrat.

De asemenea, au fost obținute date foarte interesante în legătură cu retragerea stratului de gheață din zona litoralului antarctic. Din 1902 pînă azi, de pildă, suprafața ghețarului de la poalele muntelui Gauss a scăzut în medie cu opt metri, în timp ce viteza cu care înaintează a rămas neschimbată.

La sfîrșitul anului 1958 a fost realizat celebrul marș de la Mirnii la Polul Inaccessibilității, prin stațiunile Pionierskaia, Komsomolskaia și Sovetskaia, pe o distanță de 2.100 de kilometri. Pe întreg parcursul, începînd cu stațiunea Pionierskaia, au fost efectuate importante cercetări glaciologice. La sfîrșitul lui 1959 a fost realizat un al doilea marș al cercetătorilor sovietici de la Mirnii, prin stațiunile Pionierskaia, Komsomolskaia și Vostok, pînă la polul sud geografic, pe o distanță de 2.650 kilometri. Aceste expediții au o importanță excepțională, datorînd că informațiile culese se referă la regiuni nestudiate pînă atunci și cuprinzînd o mare parte a continentului. Dacă e să ne referim fie și numai la observațiile culese cu prilejul primului marș, atunci putem afirma că sub gheață se află un continent, care în partea centrală atinge mai bine de 2.000 de metri de adîncime de la nivelul mării. Concluzia a fost confirmată și de datele culese în urma cercetărilor seismologice și gravimetrice, care au arătat că gheața ascunde un strat de pămînt gros de 30—40 kilometri, tipic numai pentru continente.

Cu toate acestea, observațiile de mai sus nu ne permit să emitem o părere definitivă asupra reliefului ascuns sub stratul de gheață.

Datele referitoare la relieful terenului de sub gheață arată, fără puțință de îndoială, că dimensiunile și configurația continentului se deosebesc foarte mult de dimensiunile și configurația crustei de gheață care îl acoperă. În afară de asta, în multe regiuni aflate la mare

depărtare de țărîm, au fost descoperite sub gheață întinderi mari, sub nivelul mării. Ce sînt acestea? Golful intrate adînc în continent sau strîmtori care împart continentul?

La baza tuturor cercetărilor fizico-geografice stă harta. De aceea, încă din primele zile ale activității ei în Antarctica, expediția sovietică a efectuat multe ridicări topografice prin fotografiile luate din avion. Au fost descoperite peste 200 de obiective geografice (insule, munți, ghețari), care nu erau indicate pe hărțile vechi.

Deși programul Anului Geofizic Internațional n-a prevăzut studii geologice în Antarctica, toate țările care explorează continentul de gheață s-au ocupat de asemenea studii. Geologii scotesc că, la fel cu celelalte continente, Antarctica ascunde uriașe bogății minerale. În partea de răsărit a continentului, care prin structura ei geologică seamănă cu străvechii continent Gondwana, ce una cîndva Australia, Africa, Brazilia și India, ar putea exista zăcăminte de minereu de uraniu, diamante, aur, beriliu, fier etc. În vestul Antarcticii, care aduce aminte de regiunea Anzilor din America de sud, s-ar putea afla plumb, cositor, cupru, aur. În partea de răsărit a Antarcticii au și fost de altfel descoperite, pe o mare întindere, straturi de huilă.

În elipsa de față, la ordinea zilei este problema folosirii practice a Antarcticii. Se studiază astfel înființarea unor linii aeriene trans-antarctice și se proiectează construirea unor aeroporturi permanente în Antarctica.

Eforturile făcute de oamenii de știință din diverse țări în vederea studierii Antarcticii au cîpătat o înaltă apreciere în mesajul de Anul Nou al tovarășului N. S. Hrușciov. În același timp, convenția cu privire la Antarctica, semnată la Washington la 1 decembrie 1959, deschide noi perspective pentru dezvoltarea și continuarea relațiilor internaționale în legătură cu studiul celui de al șaselea continent.

M. Somov

Eroul al Uniunii Sovietice,
doctor în științe geografice

Sursele de energie ale viitorului

Marile descoperiri științifice ale epocii noastre au dat un puternic impuls căutărilor menite să rezolve numeroase probleme de covârșitoare importanță pentru progresul civilizației materiale. Printre acestea, un loc de seamă îl ocupă cele privitoare la largirea surselor de energie, care condiționează dezvoltarea tuturor laturilor tehnicii. La fel de însemnată este și problema largirii mijloacelor de comunicație între țări și continente.

De aceea am socotit util să publicăm observațiile unor oameni de știință sovietici asupra căilor de acces spre rezolvarea problemelor amintite. (Fragmentele pe care le publicăm fac parte din cartea „Tainele naturii” de M. Vasilev și S. Gușev, apărută recent în editura „Sovetskaia Rossia”).

Seismoenergia

Cind vorbim despre problemele energiei viitorului nu trebuie să uităm o clipă perspectivele folosirii celor mai distructive calamități naturale.

Scoarța pământului, acest teren „sigur” de sub picioarele noastre, nu este chiar atât de imobilă cum ni se pare la prima vedere, chiar și în acele regiuni unde cutremurele lipsesc cu desăvârșire. Ea se deplasează neconștient, atât orizontal cât și vertical. Astfel, s-a stabilit că uriașa peninsulă Scandinavă se înalță din apele oceanului cam cu un metru la fiecare sută de ani, în timp ce o parte a teritoriului Franței coboară, însă într-un ritm mult mai lent. Calculele au arătat de asemenea că distanța dintre Groenlanda și Europa se schimbă în fiecare an cu peste 30 de metri. S-a stabilit, de asemenea, că între anii 1926—1933 Europa s-a deplasat față de America cu patru metri și jumătate. Așadar, putem afirma cu toată tăria că pe întreaga suprafață a Pământului nu există un singur punct a că-

ruj poziție să rămână neschimbată. Faptul este explicabil. Dacă pe scoarța terestră n-ar apare neconștient noi masive muntoase, într-un milion de ani vânturile, apa și soarele ar face ca Pământul să arate exact ca o bilă de biliard.

Toate aceste fenomene ne demonstrează că sub scoarța planetei noastre, în interiorul ei, au loc diferite procese fizico-chimice, procese care au început chiar din prima zi a existenței sale, adică acum 4-5 miliarde de ani, și care nu încetează o singură clipă.

Despre ce fel de procese este vorba?

E vorba de un șir de fenomene dintre care nu toate ne sînt încă destul de clare. Vom aminti, în primul rînd, de degajarea unor enorme cantități de energie în urma dezagregării radioactive a unui număr de elemente. După calculele savantului sovietic V. G. Hlopîn, numai dezagregarea atomică din interiorul Pământului are drept rezultat degajarea a 43×10^{16} calorii în fiecare oră! Un număr și mai mare de calorii se acumulează în urma procesului de compresie și extensie a scoarței. Procesele de recristalizare a unor anumite roci sînt însoțite fie de degajarea ori absorbția de energie, fie de sporirea ori reducerea volumului. Sarcina seismologiei este de a descifra acest adevărat haos de fenomene, pentru a putea, în primul rînd, preveni cutremurele — aceste îngrozitoare calamități naturale.

Dar nu trebuie să uităm nici perspectivele pe care ni le deschide folosirea energiei cutremurelor. Această energie este de-a dreptul colosală. Să dăm cîteva cifre. Seismografele înregistrează anual circa 100.000 de cutremure, dintre care cel puțin unul este de gradul doisprezece, denumit și cutremur „pustiitor”, aproape zece cutremure provoacă mari distrugerii iar circa o sută de cutremure provoacă șocuri distructive. Ei bine, energia pe care o degajă pînă și cel mai slab cutremur este de zece de ori mai mare decît energia degajată de explozia celei mai puternice bombe cu hidrogen!

Fără îndoială că într-un viitor apropiat, savanții vor elabora metode pentru folosirea energiei rocilor, care în prezent se irosește „în vînt”. Și atunci, regiunile bîntuite de cutremure vor deveni pentru seismologie regiuni „producătoare de energie” ieftină, pe care o vor capta cu ajutorul centralelor seismo-electrice, utilizînd forța astăzi distructivă spre binele și fericirea omului.

E. F. Savarenski

doctor în științe fizico-matematice

Forța fluxului marin

Există foarte multe proiecte fantastice și mai puțin fantastice pentru transformarea forței fluxului marin în curent electric. Puterea fluxului este într-adevăr nemărginită, dar tipurile actuale de centrale electrice nu pot folosi energia marină cu un randament economic satisfăcător. Datele problemei se vor schimba cu totul atunci cînd se va afla mijlocul transformării directe a energiei mecanice în energie electrică.

Cercetările laboratorului nostru îndreptate spre acest scop au descoperit unele însușiri interesante ale titanatului de bariu, una din substanțele piezoelectrice. Prin comprimarea sau lovirea acestel substanțe se produce curent electric. Ne putem, deci, imagina un perete căptușit cu titan de bariu străjuind litoralul mării. Fiecare val ce se va lovi de perete înseamnă o infuzie puternică de energie electrică... Acest principiu va sta oare la baza construcției de centrale electrice ale viitorului?

Este încă prematur să se discute forma plăcilor cu care va fi căptușit „țăr-nul energetic”. Remarcăm deocîndă trăsătura esențială a acestui gen de instalații: sînt avantajoase, pentru că înfăptuiesc transformarea directă, fără intermediari, a energiei mecanice în energie electrică.

Există și alte modalități de transformare directă a energiei, la care visează oamenii de știință. Am în vedere transformarea directă a energiei termice și radiante în electricitate. În prezent, asemenea procese se realizează numai în laboratoare. Care va fi drumul de la laborator spre aplicațiile practice, în industrie?

În primul rînd, trebuie să se găsească procedee ieftine și simple pentru obținerea unor cristale de semiconductori extra-pure. Purițarea semiconducturilor determină gradul de utilizare a energiei amintite.

Urmează să fie perfecționată construcția termoelectrogeneratoarelor pe bază de semiconductori și a bateriilor solare. Calculele au arătat că coeficientul acțiunii utile al acestora poate fi ridicat pînă la 22 procente, adică infinit mai mult decît s-a realizat pînă astăzi, în această direcție.

Savantul care va reuși să rezolve măcar una din aceste probleme, va fi părintele unei adevărate revoluții energetice.

B. M. Vul

membreu corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S.

microscop

Undele nerziene în sprijinul geologilor

La Institutul unional de cercetări științifice în domeniul tehnicii explorărilor geologice a fost elaborată o metodă de studiere a scoarței terestre cu ajutorul undelor hertziene.

Terenurile care urmează să fie cercetate sînt străpunse de două sonde. Într-una se introduce un aparat transmisător, iar în cealaltă un aparat de radio-recepție. Aparatele se introduc în niște cilindri ermetici închiși. Fiecare aparat este înzestrat cu o antenă. Pentru studierea unei roci avînd grosimea de 200 de metri se folosește un transmisător de numai 500 wați.

Cu ajutorul acestor aparate se studiază nu numai caracteristicile rocilor, ci și adîncimea stratului de minereu.

Adîncimea Mediteranei

Anul trecut, colaboratorii Institutului de oceanologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. au organizat o expediție în Marea Mediterană. Nava „Acad. Vavilov” a fost reutilată special în acest scop. Sondele acustice au înregistrat pe tot parcursul adîncimea apelor. Pentru studierea structurii fundului mării s-au folosit metode seismo-acustice. Cu ajutorul televizorului sub-acvatic și al fotografiilor s-au obținut informații prețioase cu privire la relieful și structura solului, distribuția temperaturii, salinitate, viteza și direcția curentilor etc. Cu acest prilej, expediția a descoperit un nou punct de adîncime maximă a Mării Mediterane — 4800 metri,

Linie de radio automată

Între Kuibîșev și Moscova se va construi prima linie automată de radio. Aparatele de transmisiție și recepție de pe această linie nu vor immobiliza în permanență personalul tehnic de deservire. Ele vor fi deservite de la un punct de dispeceri. Cîteva stații ionosferice vor furniza neconștient date cu privire la condițiile de propagare a undelor hertziene, iar un transmisător special va racorda automat postul, pe unda necesară.

Un proiect îndrăzneț

La Uzina de construcții de mașini grele din Ural, s-a realizat proiectul tehnic al primului bluming automat din lume. Pentru a înțelege mai bine gradul de mecanizare al acestei mașini este suficient să arătăm că toate procesele de laminare vor fi dirijate de numai doi oameni. Personalul de deservire a blumingului se va reduce la 50 de oameni.

Descifrînd tainele cerului

Transmisiuni cu ajutorul meteorilor

Dacă găsirea unor noi surse de energii este „problema tehnică nr. 1” a zilei, problema transmisiunii la distanță a informațiilor, problema unor comunicații rapide și sigure, ocupă fără îndoială al doilea loc. Gradul de dezvoltare tehnică a unei țări poate fi stabilit după cantitatea de energie electrică folosită în economia ei, precum și după numărul rețelelor telefonice, telegrafice și radio.

O problemă de largi perspective este folosirea comunicațiilor radio pe unde ultracurte cu ajutorul așa-numitelor „urme” de meteori.

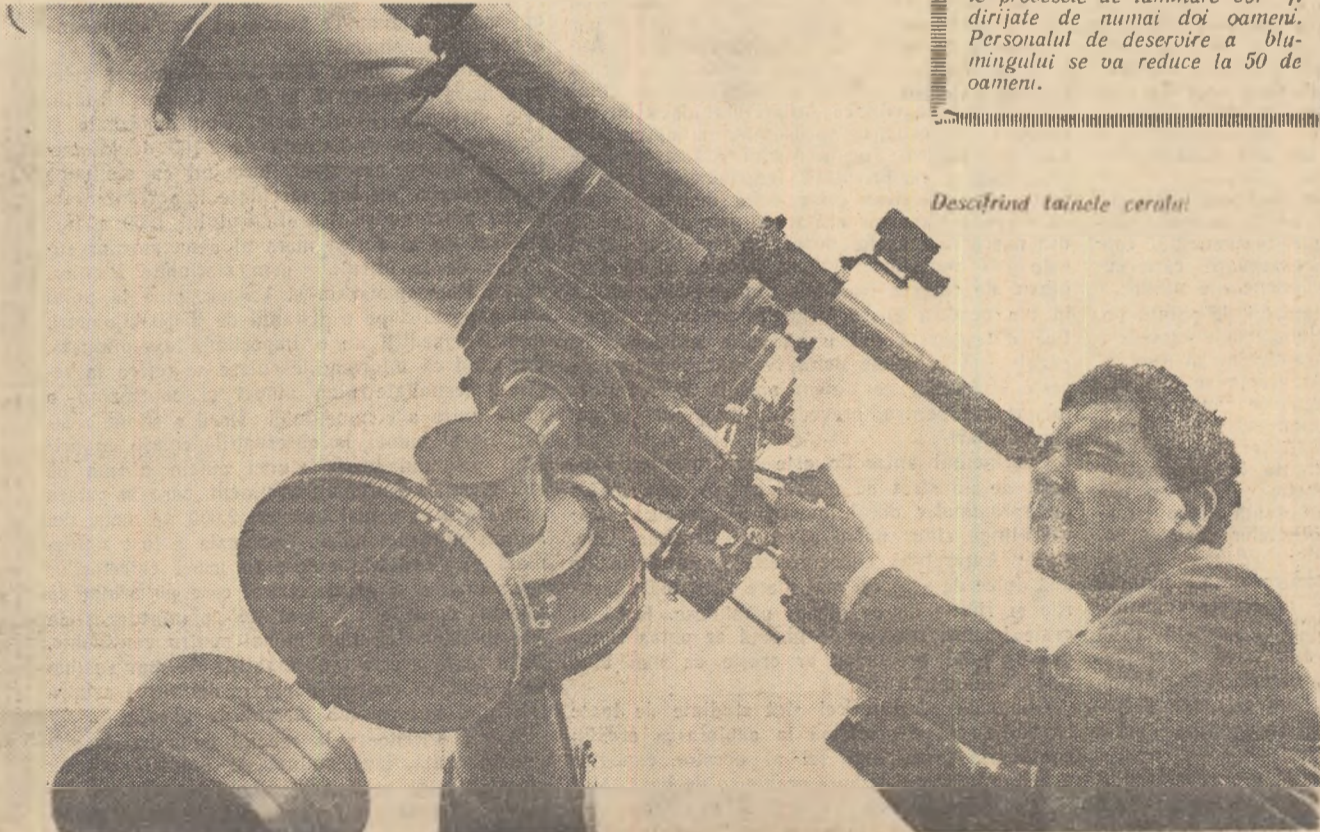
După cum se știe, meteorii prezintă un fenomen extrem de interesant. După cum se știe ei sînt granule de substanță meteoritică, cîntărind de cele mai multe ori cîteva miligrame, care pătrund cu o viteză uriașă în atmosfera Pământului.

În timpul zborului lor prin atmosferă, meteorii lasă o urmă destul de lungă de gaz puternic ionizat, care are proprietatea de a reflecta undele radio. Această proprietate a început să fie folosită în ultima vreme în comunicațiile radio pe distanțe variînd între 1000 și 2000 de kilometri.

Iată cum se realizează o astfel de comunicație. Cele două posturi de radio care urmează să comunice între ele sînt echipate cu aparate de transmisiție și recepție extrem de sensibile, dar cu o putere de numai 100-500 wați. Atît aparatul de recepție cît și cel de emisie funcționează în cea mai mare parte de timp „în gol”, căci semnalele sînt atît de slabe încît recepționarea lor este imposibilă. În tot acest timp însă se întocmesc telegrame ce urmează a fi transmise, ele înregistrîndu-se pe benzi de magnetofon.

Dar iată că la o înălțime de peste 100 de kilometri a trecut un meteor. Deși nevăzut de pe Pămînt, el este „descoperit” numai decît de aparate; semnalele emițătoarelor reflectate de urma ionizată au ajuns la aparatele de recepție. Chiar în aceeași clipă intră în funcțiune un dispozitiv automat care lansează telegramele cu o viteză de o sută de mii de cuvinte pe... minut! Se înțelege că telegramele înregistrate în acest fel urmează a fi descifrate ulterior. Deși durata emisiunii este de numai cîteva minute — atît cît durează împrăștierea urmei lăsate de meteor — numărul de informații transmise poate fi extrem de mare. Și apoi, nu trebuie să uităm că în atmosfera Pământului pătrund pînă la 10 miliarde de meteori în 24 de ore, ceea ce poate asigura pe deplin funcționarea normală a unei astfel de linii de comunicații.

acad. A. L. Mintz

Filmul

„20.000 de leghe pe pământ”,
o coproducție sovieto-franceză

Reportaj de pe platoul de filmare

Deși e seara târziu, pe culoarele semicirculare ale studiourilor „Gorki” din Moscova domnește obișnuita viață fremătătoare. În schimbul de noapte lucrează numai două echipe de filmare. Una dintre ele e chiar echipa pe care o căutăm: cea care realizează noua coproducție sovieto-franceză intitulată provizoriu „Ce e nou în Răsărit” sau „20.000 de leghe pe pământ”.

Pe platoul de filmare totul e gata pentru începerea lucrului. Decorul ni se pare din prima clipă foarte familiar. Reprezintă doar holul binecunoscut al elegantului hotel „Ukraina” din Moscova, cu biroul portarului și ușile celor două lifturi. Peste câteva minute, la comanda regizorului, reflectoarele vor inunda încăperea cu vâpăile lor de lumină și, la semnalul regizorului, aparatul de filmat va intra în acțiune. Până atunci ne mai putem însă permite un mic raid în „lumea” noului film. Munca echipei sovieto-franceze nu e tocmai ușoară. Filmul la care se lucrează de câteva luni va fi o creație cinematografică mai puțin obișnuită, în care reportajul și cronica cinematografică se

Actorul Jean Gaven

vor îmbina strins cu elemente specifice filmului artistic. Iată în câteva cuvinte subiectul viitorului film: În ziua de 14 iulie, tradiționala sărbătoare a căderii Bastiliei, trei francezi pleacă din Paris într-o lungă călătorie, care are ca principal obiectiv vizitarea Uniunii Sovietice. Ei întreprind această călătorie cu un automobil. Deci unul din cele trei personaje este șoferul. Al doilea este fotoreporterul unei reviste ilustrate iar al treilea — un ziarist. Ei fac primul popas la Moscova, apoi pornesc mai departe, vizitând diferite alte regiuni ale țării. De-a lungul acestei călătorii turiștii francezi fac cunoștință cu mulți oameni sovietici, le cunosc viața, preocupările...

Pe scurt, filmul va prezenta Uniunea Sovietică văzută cu ochii unor francezi. Dar iată-l pe regizorul filmului, Marcel Pagliero.

— În ce stadiu se află turnarea, maestre Pagliero?

— Am terminat până acum mai multe episoade. După plecarea din Paris, unde a fost filmat începutul călătoriei eroilor noștri, am turnat câteva secvențe la Moscova, apoi în orașul Jdanov, căci acțiunea unui episod se petrece la uzinele „Azovstal” din această localitate. Am filmat un episod și la Tbilisi. Iar acum, după cum vedeți „ne ocupăm” de Moscova. Turnăm o scenă interesantă: prima întâlnire a șoferului nostru (Jean Rochefort) cu una din liftierele hotelului „Ukraina” (Liudmila Marcenko).

— N-ați vrea să ne spuneți ceva despre interpretii filmului?

— Cu plăcere. Să începem cu Jean Rochefort, șoferul Fernand din film. E un cunoscut actor de teatru și unul dintre di-

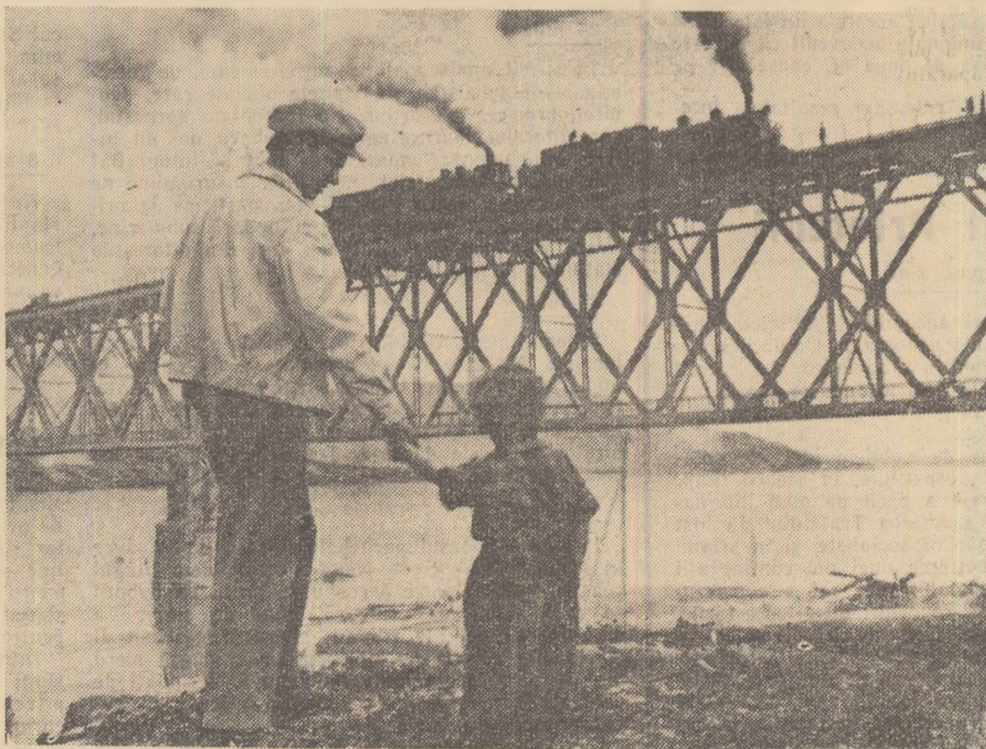
rectorii teatrului parizian „Mathurin”. Rolul fotoreporterului este deținut de Jean Gaven pe care l-ați văzut desigur în filmele „Ei au fost cinci” (unde apărea în rolul boxerului) și „Dacă toți tinerii din lume”, în care era unul dintre marinari. Al treilea interpret francez al filmului, Léon Zitrone, se află, cum s-ar spune, în propriul său rol, acela de gazetar. Printre interpreții sovietici ai filmului se numără Iuri Belov, în rolul translatorului care-i însoțește pe turiștii francezi, Valentin Zubkov, care are prilejul să intruchizeze un personaj foarte îndrăgit de el — un aviator, A. Abrikosov (prietenuț de pe front al unuia dintre turiștii francezi). Tatiana Samoilova, va fi în acest film ceea ce este și în viață: o frumoasă și foarte talentată actriță.

În timp ce discutăm cu regizorul Pagliero, pe platoul de filmare sosește multă lume. Sînt figuranții care vor filma în scena următoare. Odată cu ei a venit și actorul Jean Gaven. Facem cunoștință.

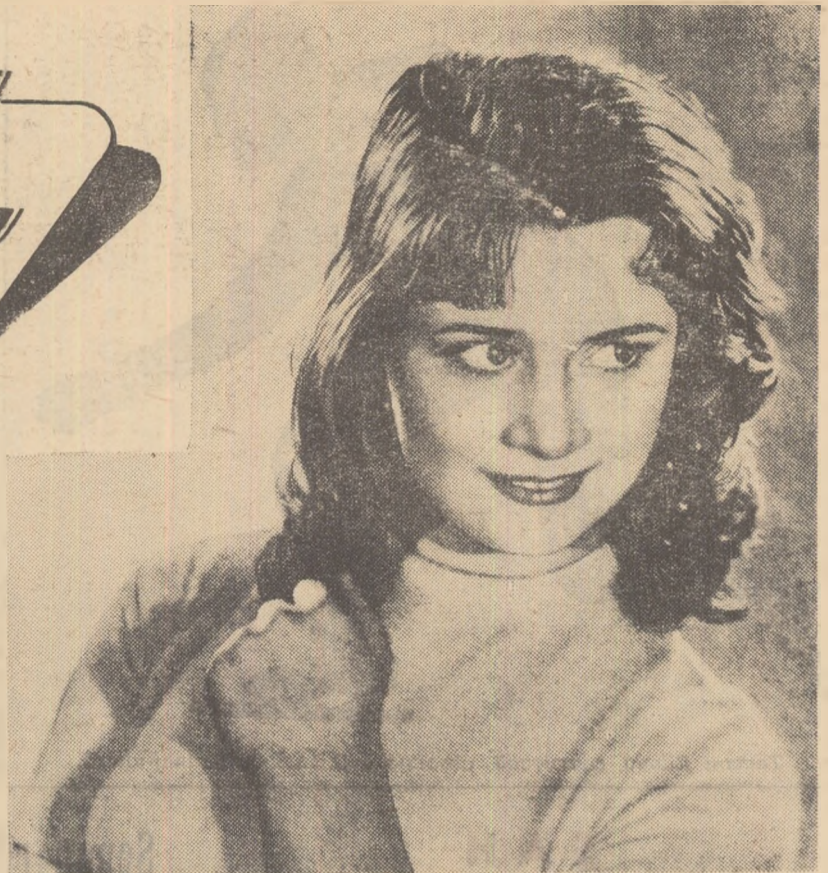
— Sînt recunoscător realizatorilor filmului că mi-au dat posibilitatea să lucrez la această interesantă creație cinematografică. E într-adevăr un film neobișnuit, care solicită actorului talentul improvizăției, sponlaneitatea în formularea celor mai potrivite și spirituale replici, promptitudinea orientării în situațiile create în fiecare moment. Repet, e foarte interesant să participi la realizarea unui asemenea film.

„Ora stabilită pentru începerea turnării a sosit. Actorii își ocupă locurile. Jean Gaven se apropie de liftul din dreapta. Liudmila Marcenko trece de cealaltă parte a ușii. Operatorul V. Rappoport și-a pregătit aparatul și așteaptă ultima comandă pentru a declanșa. În clipa aceasta regizorul se apropie, și, în liniștea plină de așteptare ce domnește pe platou, răsună ultimul semnal: Atenție! Incepem!

A. Braghinski

Moment din filmul „Oameni pe pod”

Liudmila Marcenko

Un film turnat în decorul marilor șantiere

„Oameni pe pod”

După aproape trei ani de la premiera filmului său „Inălțimi”, regizorul A. Zarhi a terminat un nou film inspirat din viața marilor șantiere sovietice. Filmul se numește „Oameni pe pod” și a fost realizat după un scenariu semnat de Serghei Antonov. Pentru a sugera cât mai autentic atmosfera trepidantă a grandioaselor construcții siberiene, cea mai mare parte a filmului a fost turnată în afara studiourilor — pe șantierul hidrocentralei de la Bratsk, pe traseul viitoarei căi ferate Abakan-Taișet și pe șantierul marelui pod de cale ferată de lângă Krasnoiarșk.

În acest decor natural se petrec întâmplările care determină marile prefaceri din viața eroilor filmului. Ivan Denisovici Bulighin, fost maestru specialist în construcția de poduri se hotărăște, după mulți ani petrecuți în biroul unui minister, să se întoarcă la vechea lui meserie. Și pleacă, împreună cu toată familia, pe un mare șantier din Siberia, unde i se încredințează conducerea unei brigăzi de constructori de poduri. Bătrînul Bulighin redevine ca prin farmec omul energic și entuziast de odinioară, cucerind stima și simpatia celor din jur. Munca pe șantier aduce schimbări și în viața celor doi copii ai familiei Bulighin. Fiul, Viktor, un tânăr ușuratic și răsăfat, care înainte căzuse de câteva ori la examenul de admitere la facultate și nu se gândise niciodată pînă atunci că va trebui să facă ceva în viață, învață o meserie. Și, cu timpul, devine cu totul alt om. Și asupra Oliei, fiica lui Ivan Denisovici, munca pe șantier, prietenia sinceră a tinerilor muncitori exercită o foarte bună influență, o ajută să privească viața cu mai multă seriozitate.

Filmul „Oameni pe pod” este interpretat de un grup de actori de talent, în frunte cu Vasili Merkuriev, în rolul lui Ivan Bulighin. Printre interpreții filmului se mai află Nikolai Drujnikov (care deține rolul logodnicului Oliei, un cercetător preocupat de studierea ghețurilor polare), N. Medvedeva (soția lui Bulighin), O. Tabakov (Viktor). ș.a.

REFLECTOR

Buratino, binecunoscutul personaj al basmului lui Alexei Tolstoi „Cheița de aur” a devenit eroul unui nou film „Aventurile lui Buratino” produs în studiourile de desene animate „Soyuzmultfilm” din Moscova.

Autorii desenelor sînt pictorii P. Repkin și S. Rusakov.

La Londra rulează cea de a doua serie a filmului lui Serghei Eisenstein — „Ivan cel Groaznic”. Filmul suscită un mare interes atît printre cineștii din capitala Marii Britanii cît și printre specialiștii, care îi consacră ample articole în ziare. Cronicarul ziarului „Sunday Times” caracterizează, de pildă, filmul drept „o operă cinematografică inteligentă și de proporții epice”. Toate cronicile relevă jocul lui Nikolai Cerkasov, interpretul lui Ivan cel Groaznic.

Viacoslav Tihonov, protagonistul filmelor „S-a întimplat la Penkov”, „O întâmplare extraordinară” și „Stele de mai” este și eroul noii producții a studioului din Odesa „Setea”. În acest film Tihonov este comandantul unui mic detașament de marinari care în plin atac al armatelor fasciste aprovizionează cu apă populația unui oraș. Alături de Tihonov, joacă în acest film și actorii V. Ivanov, Iuri Belov (din „Ștregarii”), N. Timofeev.

Cineștii de la studiourile științifice „Mosnaucifilm” din Moscova au în fața lor un uriaș câmp de investigație. Ei sînt necontenit preocupați să reflecte marile progrese realizate în știință și tehnică. Astfel, printre producțiile recente ale acestor studouri se numără filmele „Spargătorul de gheață atomică”, „Astronauții patruzeți”, „Noutăți din cîmpul utilizării pașnice a energiei nucleare”, „În ce constă invenția inginerului Logunov”, „Omul stă în fața tabloului de comandă” ș.a.

Răspundem cititorilor

Nava oceanografică „Viteaz“

„V-aș ruga să-mi dați câteva amănunte privind activitatea navei oceanografice sovietice „Viteaz“, precum și despre aparatul pe care-l folosește în cercetările sale” — ne scrie tov. Richard Lichter, inginer din București.

Nava oceanografică „Viteaz“, afectată Institutului de oceanologie al Academiei de Științe a U.R.S.S. se bucură în întreaga lume de o binemerită faimă. datorită fructuoasei activități științifice ce o depune.

În august 1957, „Viteaz“ a descoperit în largul Pacificului, în zona arhipelagului insulelor Mariana, cea mai adâncă groapă oceanică, un adevărat abis, măsurând 10.960 metri adâncime.

Tot în Pacific, în uriașa groapă situată în preajma insulelor Tonga, expediția a capturat numeroase animale marine care, contrar teoriilor unor oameni de știință, demonstrează existența unei faune și flore în marile adâncimi abisale lipsite de lumină, și în care apa atinge o presiune de 1.000 kilograme pe centimetru pătrat. Recent, temerarii cercetătorii sovietici au descoperit în zona centrală a Pacificului o nouă groapă abisală, pe care au botezat-o „Viteaz“, după numele navei lor.

„Viteaz“ este echipat cu aparate și instrumente dintre cele mai perfecționate, destinate explorărilor oceanologice complexe, indiferent de zona sau adâncimea în care acestea urmează să acționeze. Pe vas sînt amenajate 16 laboratoare dotate cu utilajul necesar experiențelor de fizică, chimie, biologie și geologie. Printre sarcinile ce stau în fața personalului științific ce însoțește în permanență nava se numără efectuarea de observații meteorologice, înregistrarea și studierea curenților marini, a temperaturii și proprietăților optice ale apei, luarea de probe de apă și sol de fund în vederea determinării radio-activității oceanelor etc.

Pentru efectuarea tuturor acestor complicate cercetări, nava dispune de sonde acustice care permit măsurarea adîncimii și recunoașterea reliefului fundului, de aparate seismice-acustice speciale pentru înregistrarea grosimii sedimentelor abisale, de dispozitive de fotografiere submarină și grui speciale pentru luarea probelor de fund.

Cercetările întreprinse de „Viteaz“ și de celelalte nave oceanografice sovietice sînt de un mare interes științific și practic, căci e cu neputință să pătrunzi tainele naturii fără studierea oceanelor, care acoperă aproape trei sferturi din suprafața planetei. Importanța practică a oceanelor este cu atât mai mare, cu cît în adîncurile lor se ascund uriașe cantități de materii organice care, extrase, pot fi folosite cu succes în alimentația omului.

Iubitori ai filmului!

V-ați procurat buletinul de participare la ancheta-concurs organizată de redacția noastră?

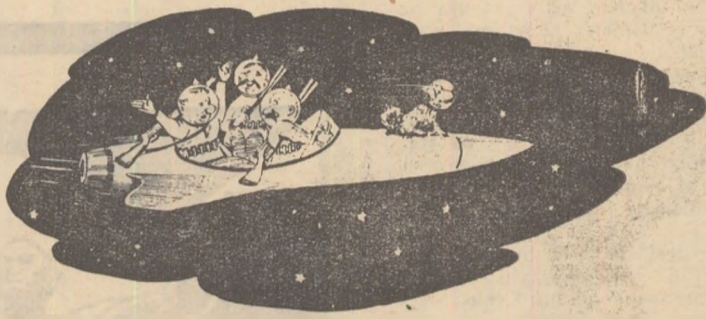
Premii importante

- 3 călătorii turistice în U. R. S. S.
- aparate fotografice
- albume cu fotografii ale artiștilor sovietici

Buletinele se găsesc la cinematografele din întreaga țară.

umor + UMOR

VÎNĂTOARE ÎN COSMOS

Pe urmele Ursei Mari

desen de V. Petrov

După firgueli...

desen de I. Cerepanov

Poșta redacției

Stella Clonda-Oradea, Georgeta Corlat-Hirlău — Am transmis adresele dv. revistei „Narodnaia Ruminia“, care se difuzează în Uniunea Sovietică. Vă dorim succes.

Ioan Marin-Birlad — Scrisoarea dv. a fost trimisă Asociației sovietoromâne din Moscova, care vă va pune în legătură cu un specialist de la fabrica de rulmenți nr. 1 pentru a vă țămuri problemele de care vă interesați.

Ioan Burcă-Huedin — 1) Vi s-a trimis prin poștă numărul cerut, 2) Interpreta Ritei este Inessa Gulbe, o elevă din Riga. 3) Trimiteți-ne scrisoarea pentru a fi tradusă și anexați un plic cu un timbru pentru U.R.S.S. 4) Lui P. Glebov scrieți-i la Teatrul „K. S. Stanislavski“ din Moscova iar lui Raj Kapoor la studiourile cinematografice „R. K.“ din Bombay

Stan Gheorghe și Roșu Gheorghe-Dărmănești — Ne-au bucurat aprecierile dv. cu privire la materialele publicate de „Veac nou“. În privința fotografiilor, vom căuta să vă satisfacem cererea publicând mai des în paginile revistei fotografii ale actorilor dv. prefeerați. Trimiteți adresa dv. redacției ziarului „Tinerimea Moldovei“, Chișinău, R.S.S. Moldovenească.

Victoria Poștașu-Bumbești — Vom ține seama de sugestiile dv. și vom publica mai multe articole despre viața tineretului sovietic. Vom publica de asemenea fotografiile actorilor care vă interesează.

Magda Bicer-Rădăuți — Am primit scrisoarea pentru V. Tihonov. Ne vom îngriji de traducerea și expedierea ei. Răspunsul îl veți primi acasă.

văr, nu-i un vecin prea plăcut: fierăstrăul terminal printr-un stilet pe care-l poartă în coadă provoacă răni grave. Și iată, tocmai la fund, niște ființe ciudate, rotunde și late: un cîrd de calcani. Ca să dobori unul trebuie să te cufunzi la o adîncime de 10-12 metri.

Deodată, pe nisipul fundului observăm o diră care se termină cu o pată verzuie. Un novice nu i-ar da nici o atenție. Și totuși, nu-i altceva decît un ropana besoar, visul oricărui cufundător. Aspirăm repede câteva guri de aer și coborîm în adîncuri, dînd drumul aerului în cantități mici, pentru a reglementa presiunea. Apoi o expirație bruscă și, ca o recompensă a efortului făcut, te întorci la mal cu o splendidă scoică și, dacă ai noroc, chiar cu două!

21 august

Am început exercițiile cu echipamentul complet. Ciudata și totuși minunata lume submarină o cercetăm acum mai în fiecare zi. Purtăm în spate baloane cu oxigen, care ne prelungesc mult șederea sub apă. Plutim de-a lungul stîncilor, cu ochii la profundimetru. Aerul viciat din mască urcă la suprafață, în bule argintii. Deasupra-ne, sus de tot, suprafața mării scintilează ca un acoperiș metalic.

30 august

De regulă se crede că lumea submarină este o lume a tăcerii. Să fie oare adevărat? Să aibă dreptate cei ce folosesc expresia „mul ca un pește“? Nicidecum! S-a dovedit că peștii, ca și ceilalți locuitori ai mării emit sunete, însă urechea noastră, adaptată condițiilor terestre, percepe greu sunetele submarine. Mai mult decît atât, unele din acestea sînt emise pe frecvențe care depășesc posibilitățile de percepere ale omului. Aici ne-au venit într-ajutor instrumentele acustice.

Am instalat sub apă hidrofoane ultra-sensibile care, printr-un întreg sistem de amplificatoare cuplate la receptoare și oscilografe făceau posibilă audirea zgomotelor. Ce cacofonie! Dar să trecem la frecvențele supersonice. În receptoare nu se aude nimic, în schimb pe ecran fasciculele luminoase se multiplică. Un adevărat haos, aproape de nedescris. Și totuși taina acestor semnale și zgomote de proveniență biologică trebuie descifrată, deoarece rezolvarea acestei probleme ne va ajuta la o mai bună cunoaștere a multiplelor aspecte ale vieții organismelor acvatice.

Aparatele de ascultare se află instalate într-un cort, pe o stîncă scaldată de valuri. Din cort, ai-doma unor șerpi uriași, cablurile ies și se afundă

în apă. De zona cercetărilor se apropie un banc de pești. Cum or să reacționeze oare la frecvențele emise de aparate?

Ne cufundăm zilnic, indiferent de starea timpului, de temperatura apei. Înregistrăm frecvențele cele mai eficace, de nestrăbătut pentru feluritele specii de pești. Pe baza acestei experiențe vom putea realiza sub apă adevărate bariere ultrasonice invizibile, cu care să dirijăm bancurile de pești în direcția dorită, adică în plasele pescarilor.

10 septembrie

Fiecare cufundare aduce după sine noi descoperiri, dintre cele mai interesante. Pe mulți dintre noi i-a cuprins patima arheologiei. Localnicii povestesc că în vremuri de mult trecute, în golful nostru ar fi existat o fabrică prin mijlocirea căreia populația indigenă făcea comerț cu genovezii, romanii și, poate, chiar cu grecii antici.

Într-adevăr, pe fundul mării scafandrii noștri au găsit numeroase cioburi de oale, ceea ce dovedește că în trecut trebuie să fi existat aici un puternic centru comercial. Printre trofeele noastre se numără gîturi de amfore, rămășițele unor vase, cioburile unor ulcioare etc. Ba, unul dintre „căutătorii noștri de comori“, mai norocos, a găsit chiar două amfore intacte, una din ele cu o capacitate de vreo 20 de litri.

Nefiind istorici n-am putut stabili vîrsta, proveniența tuturor acestor vestigii. În schimb, cum nu ducem lipsă de imaginație, ne-am închipuit cum odinioară, în golful liniștit de astăzi, cu pinzele umflate de vînt, pătrundeau triremele romane, și cum nomazii ieșeau în întîmpinarea străinilor în bărcile lor rudimentare sau, pur și simplu, înotînd... Poate că schimbul de mărfuri avea loc chiar pe locul unde se află acum instalată tabăra noastră.

20 octombrie

Vremea s-a răcit, iar furtunile tot mai dese vestesc toamna. Munca devine din ce în ce mai anevoioasă. Acum coborîm ca scafandri, dar echipamentul complicat ne îngreunează mult mișcările. Peștii au prins să se adune lângă șarm, iar golful a fost năpădit de-o adevărată colonie de meduze. Am strîns de pe acum date pasionante, dar ne încăpățînim să continuăm cercetările. Totuși și ultimii metri de peliculă s-au terminat, așa că ne pregătăm de plecare. În curînd vom revenea la Moscova. Acasă vom pune în ordine materialul adunat și vom multiplica și vom trage concluziile.

B. Logvinenko
A. Tombiev

Cuvinte încrucisate

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

N
O
O
C
T
U
R
N
A

ORIZONTAL: 1) Cînd e noaptea cea mai lungă. 2) Autorul piesei „Azilul de noapte“ — „Noapte bună“, „Somn ușor“, „Vise plăcute“. 3) În grabă — Surse de minereu — Miază-noapte. 4) Cutreierat. 5) Noaptea minții — Portar al echipei reprezentative de fotbal. 6) L-a avut filmul „Noapte de carnaval“ — Zeul soarelui la fenicienii. 7) Cinematograf nocturn! — Regret. 8) La deget sau... la Saturn — pe el? — Sportul din întuneric! 9) Te bate la cap zi și noapte. 10) A produce — Ca întuneric, uneori. 11) În pantă — Adăpost pentru vite.

VERTICAL: 1) Ger — Începătoare. 2) Invizibil noaptea! — Jupin Titircă — rea, personaj din „O noapte furtunoasă“. 3) Cu noaptea-n priviri — Autorul piesei „Noaptea tăcerii“. 4) Două litere din Mihalkov — În ce fel? — Există și unul al slăbiciunilor. 5) Autorul romanului „Zile și nopți“ — Notă muzicală. 6) Popor din vechime — Ziuă... noaptea. 7) „Nopti de...“ operă literară după care s-a scris scenariul filmului „În sat la noi“. — Apreciat. 8) Pe distanțe lungi are vagoane speciale pentru dormit — Abis — Din aceeași familie cu piesa corală „Către noapte“ de Beethoven. 9) Apucă — Autorul „Noapților de iunie“. 10) Vin la rînd — Nul la capete. 11) Caracteristic nopții.

